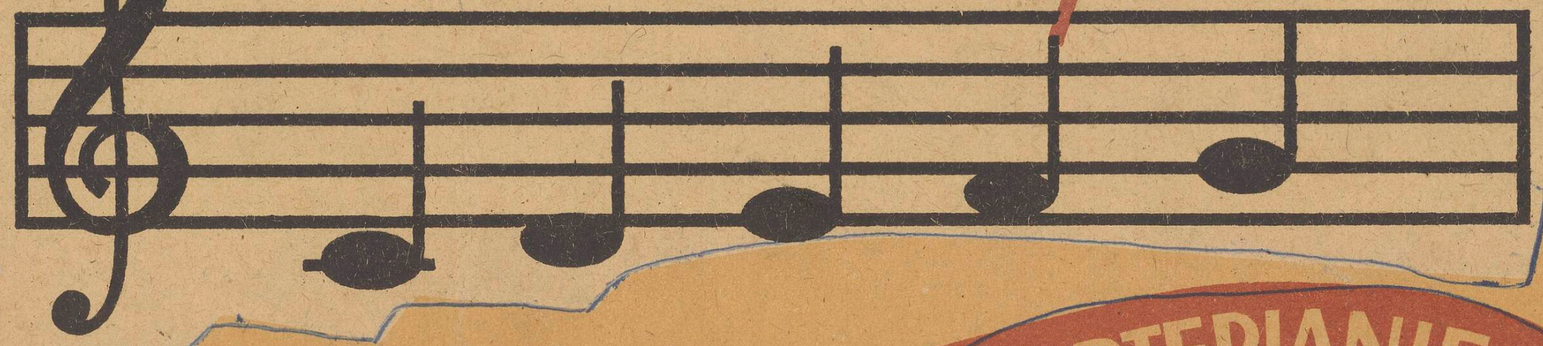
WŁADYSŁAWA MARKIEWICZÓWNA

do re mi fa sol

POCZĄTKI NAUKI GRY NA FORTEPIANIE

SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA „CZYTELNIK"

Skład Nut
Spółdzielni Wydawniczej
„Czytelnik"
Łódź, Piotrkowska 147 tel 126,06

DO RE MI FA SOL.....

Skład Nut
Spółdzielni Wydawniczej
„Czytelnik"
Łódź, Piotrkowska 147 tel 122-05

ZAKŁ. GRAF. PAŃSTWOWYCH ZAKŁADÓW WYDAWNICTW SZKOLNYCH, BYDGOSZCZ — E-12604

BIBLIOTEKA SZKOŁY UMUZYKALNIAJĄCEJ

WŁADYSŁAWA MARKIEWICZÓWNA

DO RE MI FA SOL.....

NOWOCZESNA SZKOŁA NA FORTEPIAN

SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA »CZYTELNIK«

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE

ALL RIGHTS RESERVED

COPYRIGHT 1946 BY SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA »CZYTELNIK« WARSAW

PRINTED IN POLAND

OKŁADKĘ PROJEKTOWAŁ JÓZEF MROSZCZAK

Nr 15 B. S. U.

MAJ 1946

SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA »CZYTELNIK«

BIBLIOTEKA
Warszawskiego
Tow. Muzycz.
Nr
A-32.434/81

Przedmowa:

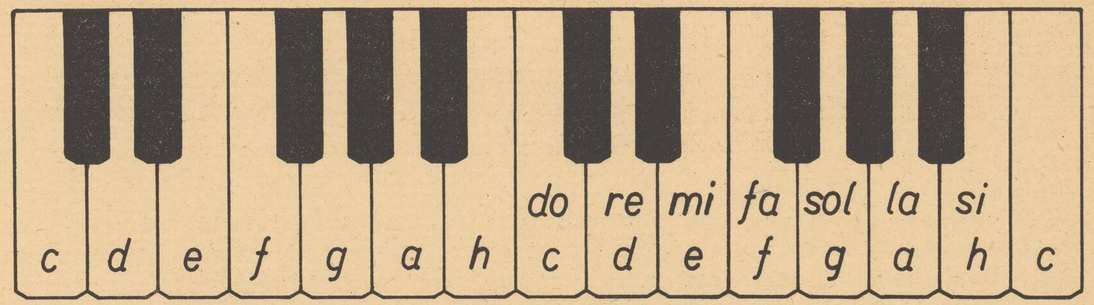
„doremifasol" napisałam z tą myślą, by całość odpowiadała wymaganiom dzisiejszej pedagogiki fortepianowej. Dlatego starałam się uwzględnić równorzędny rozwój techniki i muzykalności ucznia. Zeszyt ułożony jest w ten sposób, by uczeń, grając kolejno numery umieszczone na prawych stronach, miał do nich odnośne ćwiczenia i uwagi na lewych. Na tychże lewych stronach pozostawiam miejsce wolne, które może wypełnić nauczyciel notatkami. Gorąco polecam, by po ustawieniu ręki uczeń grał przez jakiś czas tylko sposobem — non legato (każde uderzenie osobnym ruchem całej ręki od ramion aż do końca palców). Od tego sposobu bowiem większość nowoczesnych szkół rozpoczyna naukę gry na fortepianie. Poza tym „doremifasol" pozostawia każdemu nauczycielowi całkowitą swobodę w wyborze metody nauczania. Jeden tylko rodzaj lekcji uważam za karygodny, zwłaszcza z dziećmi — a mianowicie: nudny.
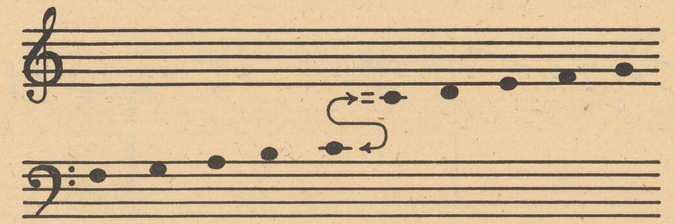
Przy opracowaniu tej szkoły niejednokrotnie korzystałam z cennych uwag prof. Wandy Chmielowskiej, za co Jej serdecznie dziękuję. Składam również podziękowanie Prezesowi Związku Zawodowego Muzyków w Katowicach Rektorowi Faustynowi Kulczyckiemu za ułatwienie wydawnictwa.
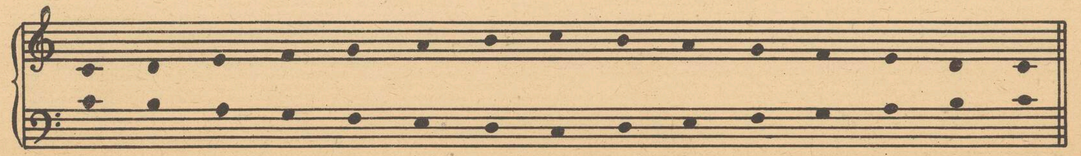
W. Markiewiczówna

Uwagi: Przed zaznajomieniem ucznia z klawiaturą, nauczyć go odróżniania słuchem tony wyższe od niższych. Wytłumaczyć nazwy klawiszów (przy dwóch czarnych do, re, mi, przy trzech czarnych fa, sol, la, si.) Pokazać: 5- linie, nuty i klucze (wiolinowy i basowy), jako znaki, którymi się posługujemy dla zapisania tego co słyszymy. Jednocześnie ustawić rękę przerabiając kilka wstępnych ćwiczeń non legato bez nut.

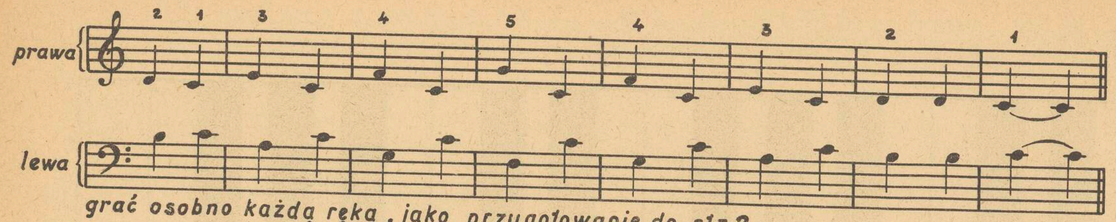
Notatki nauczyciela:

Ćwiczenia: 2♩

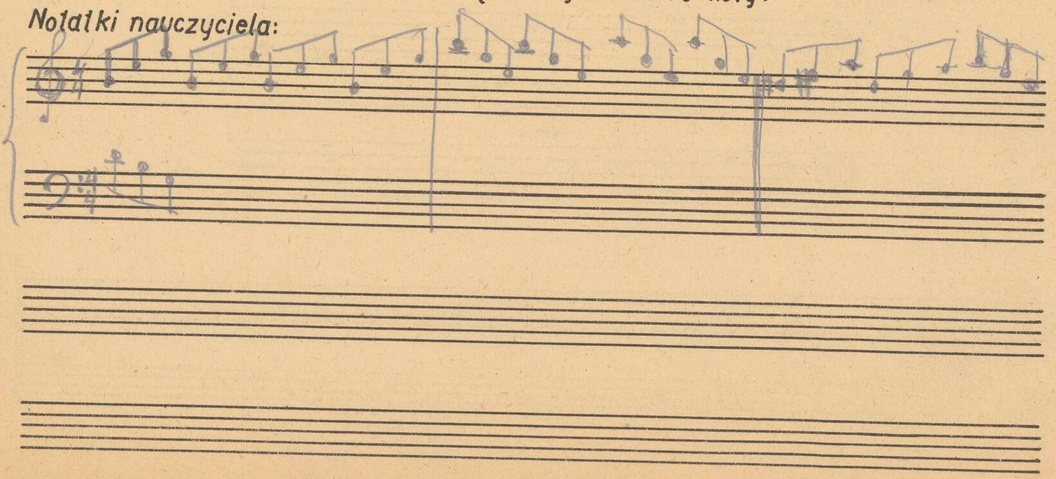

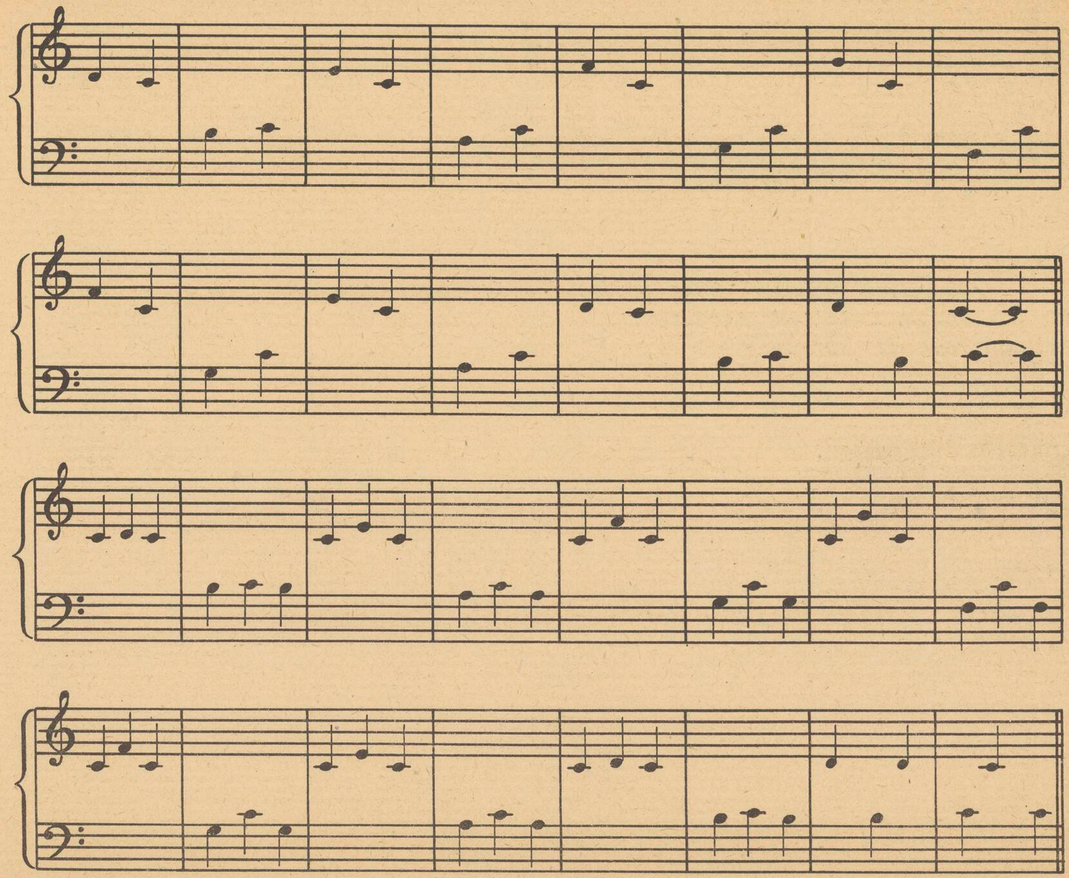
grać osobno każdą ręką, jako przygotowanie do str.2

Uwagi:

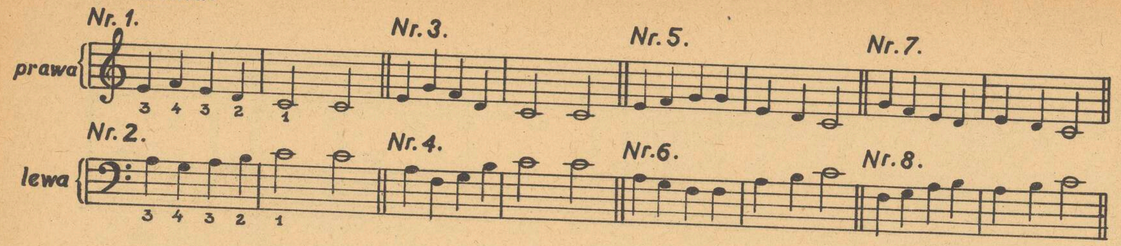
Wytłumaczyć miarowy rytm (tykanie zegara, kroki maszerujących żołnierzy) do tego nawiązać pojęcie akcentu. Zaznajomić ucznia z taktem dwu i trzymiarowym. Przegrywać najprostsze przykłady, złożone z samych ćwierci w takcie dwu i trzymiarowym z tym, by uczeń rozpoznawał wymiar taktu. Pokazać łuk wiążący ze sobą dwie jednakowe nuty.

Notatki nauczyciela:

Ćwiczenia:
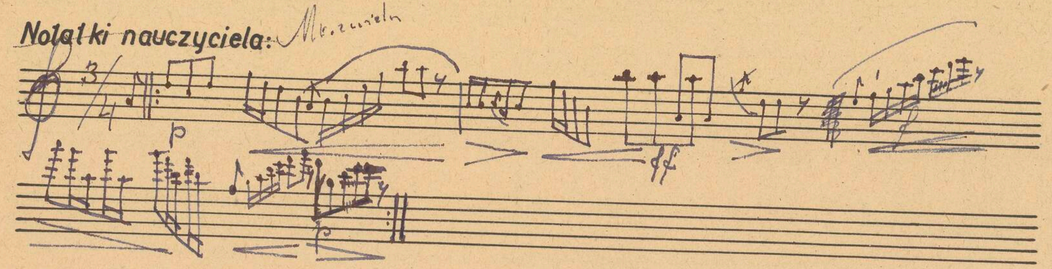

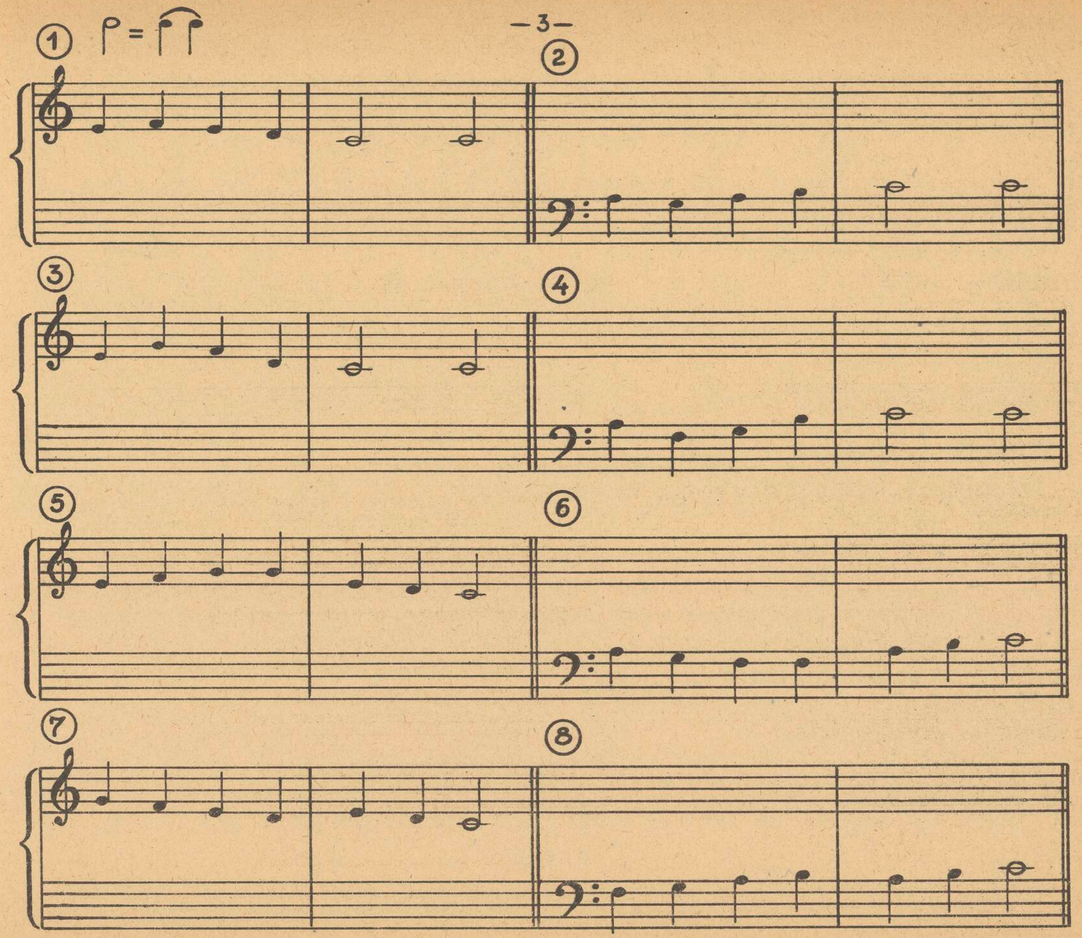
Uwagi:

Przegrać uczniowi kilka przykładów w ćwierciach i półnutach, jeden z nich razem z uczniem zapisać.

Nowość: półnuta 𝅗𝅥 = 𝅗𝅥𝅗𝅥

Notatki nauczyciela:
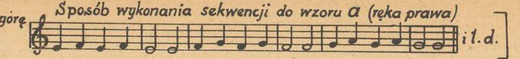

Ćwiczenia:

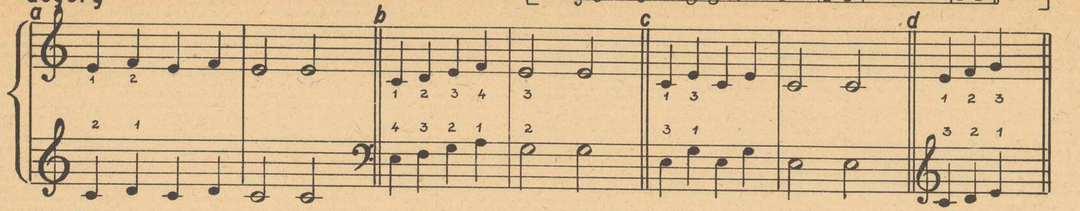
dogóry

4 wzory do sekwencji

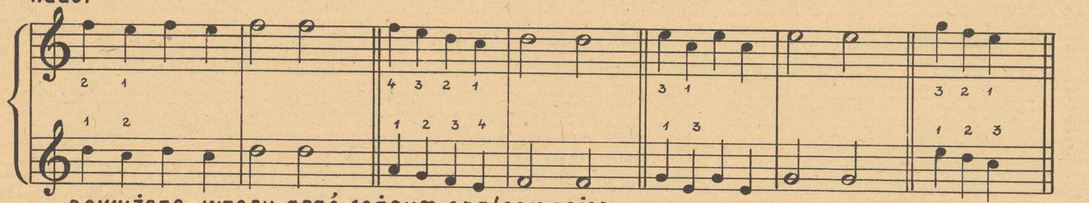
Sposób wykonania sekwencji do wzoru a (ręka prawa)

wgórę

nadół

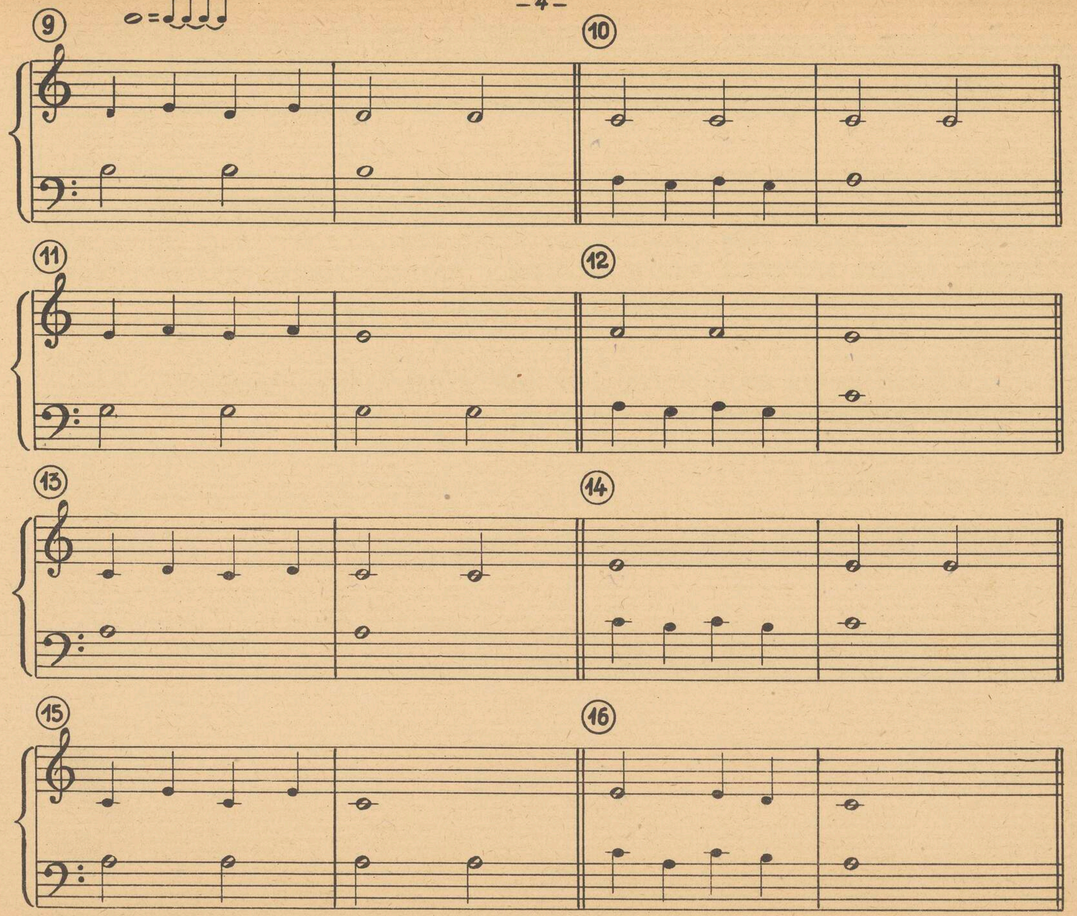
powyższe wzory grać rożnym opalcowaniem –

Uwagi:

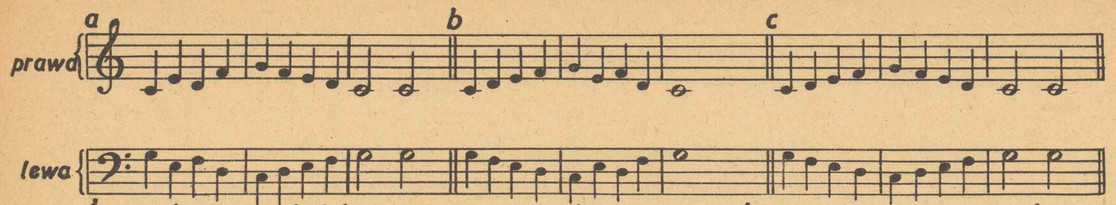
Numer 9,10,11,12 grać jako całość, 13,14,15,16 tak samo. Zapytać ucznia, które zakończenie wydaje mu się wesołe, a które smutne. Tu można pokazać tercje dur i moll, zaznajomić z całymi i półnutami.

Nowość: nuta cała 𝅝 = 𝅗𝅥𝅗𝅥𝅗𝅥𝅗𝅥

Notatki nauczyciela:

Ćwiczenia:

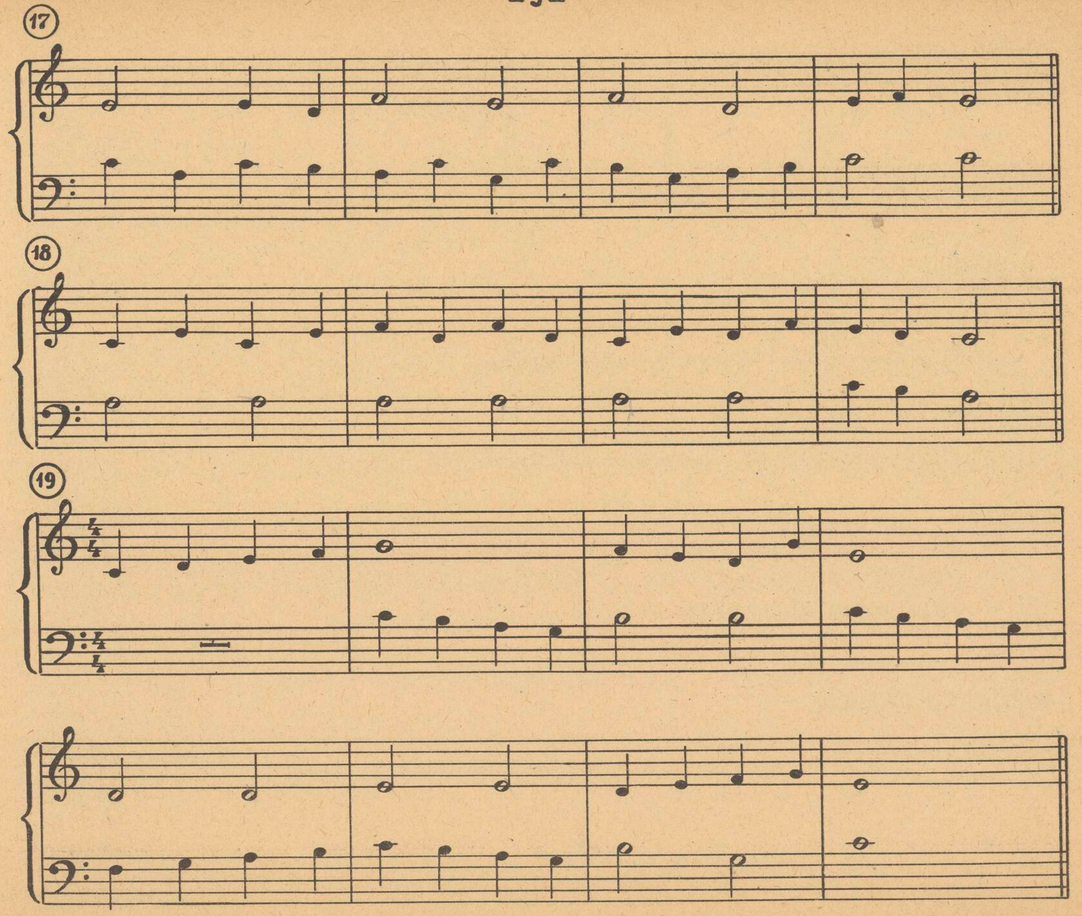
Ćwiczyć osobno każdą ręką, powtarzając każdy wzór po kilka razy. Uczeń może próbować zagrać powyższe wzory zaczynając od innych klawiszy (próba transponowania.)

Uwagi:

Zwrócić uwagę na 4-ro takt jako najkrótsze zdanie muzyczne.
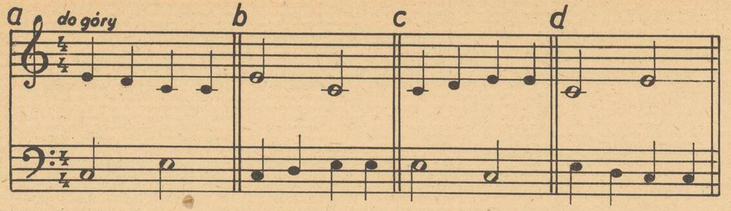
Pokazać pauzę całą.

Notatki nauczyciela:

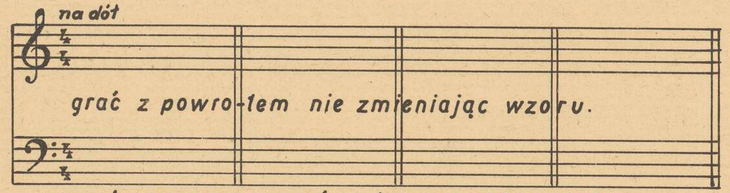

Ćwiczenia: 4 wzory do sekwencji

a do góry b c d

na dół
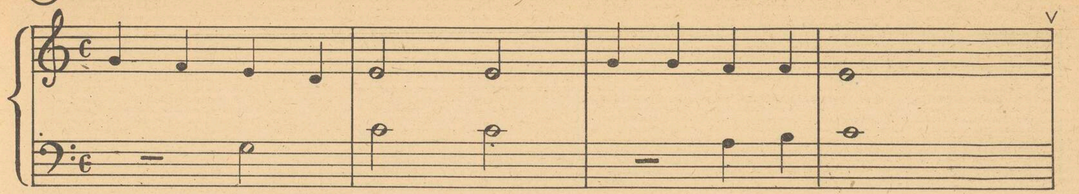

powyższe wzory grać rożnym opalcowaniem
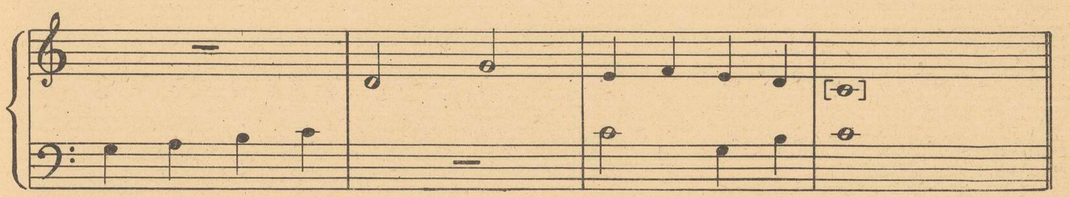
Uwagi:

Zwrócić uwagę na zdanie 8-śmio taktowe złożone z dwóch części. Nowość: półpauza. — Wytłumaczyć takt $\frac{4}{4}$=C. Odtąd oznaczam takt przy kluczach.

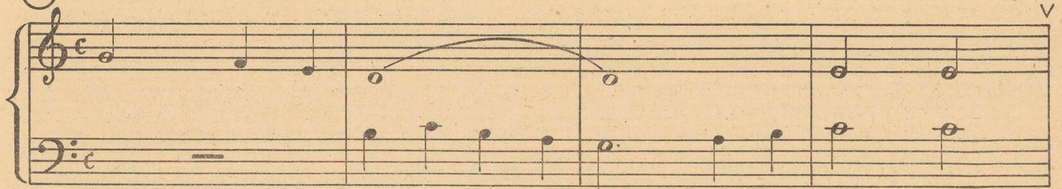
Notatki nauczyciela:
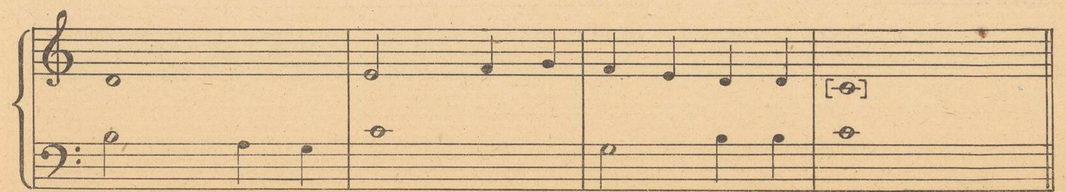
20

21
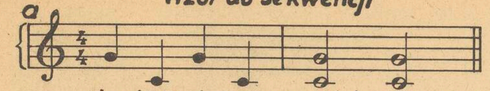

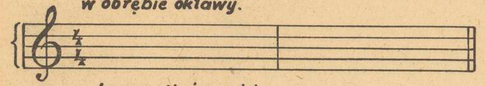
Ćwiczenia:

Wzór do sekwencji

a
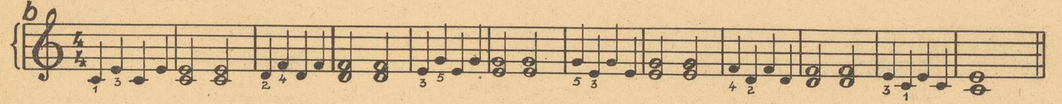

nie odwracając wzoru grać tam i z powrotem w obrębie oktawy.
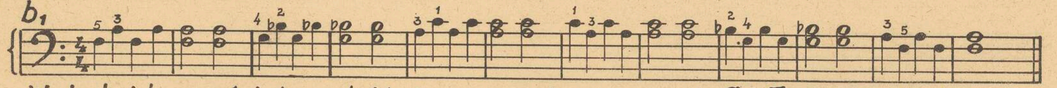

lewa niżej o oktawę

b

b_1

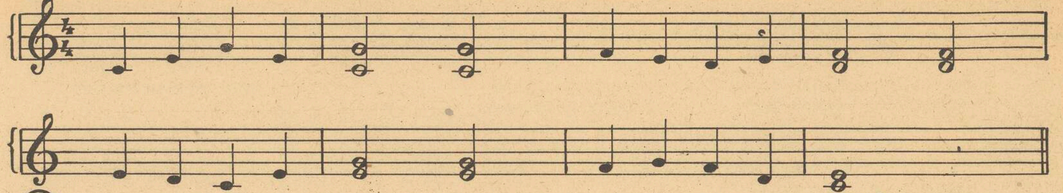

Wzór b i b_1 grać jako całość transponując prawą do G i F, lewą do C i G.
Grać szereg kwint $\frac{5}{1}$ i szereg tercji jedną parą palców w obrębie oktawy każdą ręką osobno.
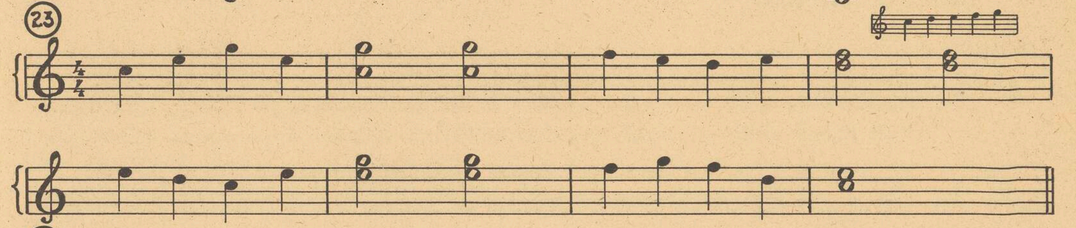
Uwagi: Zaznajomić ucznia z odległościami kwinty i tercji, podając do zapamiętania nazwy.
Nr. 23 daje uczniowi możność poznania nowych nut w oktawie dwukreślnej.
Nr. 24 jest przetransponowanym numerem 22-gim, stąd wynika konieczność obniżenia dźwięku h. Pokazać pierwszy bemol.
Na tym poziomie można polecić uczniowi: „Światek dziecięcy" Wandy Chmielowskiej.

Notatki nauczyciela:

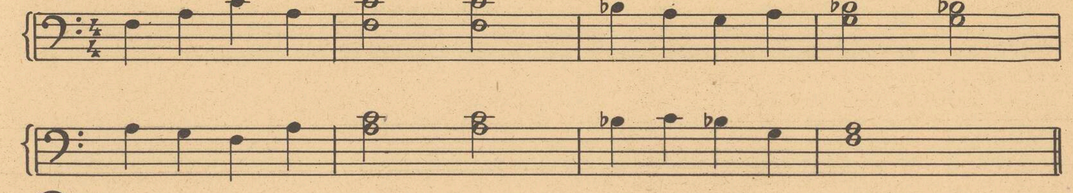
22

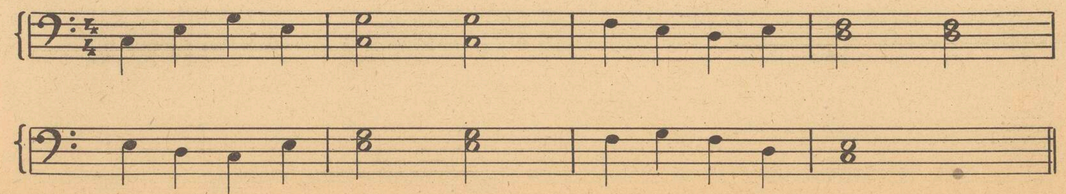
23

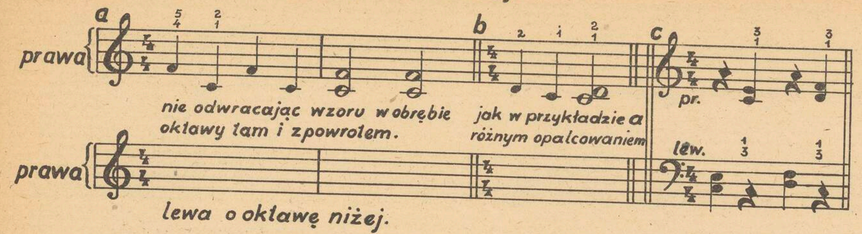
24

25

Ćwiczenia: 2 wzory do sekwencji
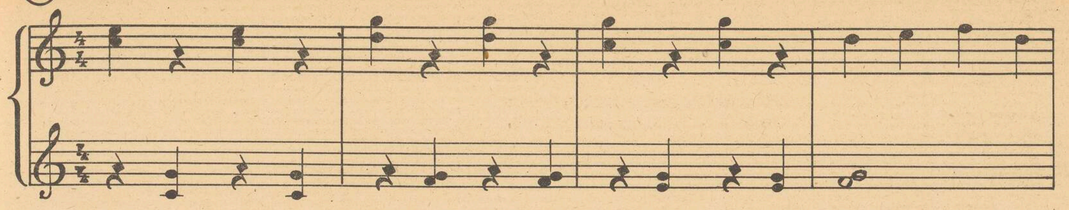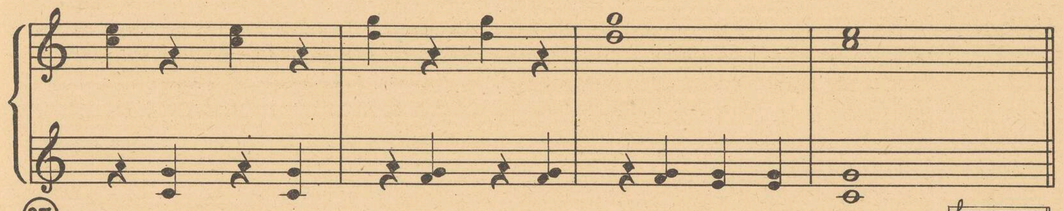

grać tam i z powrotem w obrębie oktawy, różnym opalcowaniem.

Uwagi: Zaznajomić ucznia z odległościami sekundy i kwarty, określając pojęcie konsonansu i dysonansu. W numerach 26 i 27 wskazać różnicę dur i moll. Nowość: nuty w oktawie małej poniżej C w kluczu wiolinowym i pauza ćwierciowa. Odtąd uczeń powinien próbować samodzielnie układać 5-cio palcówkę dur i moll.
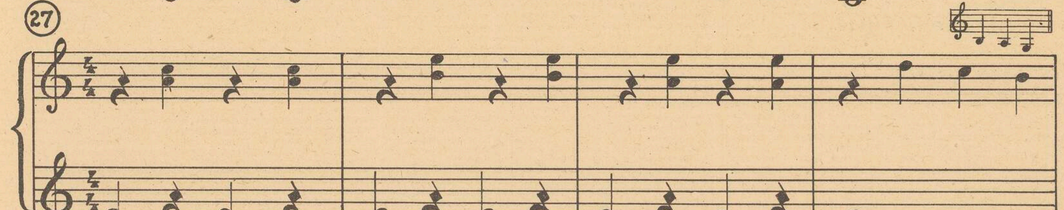
Notatki nauczyciela:
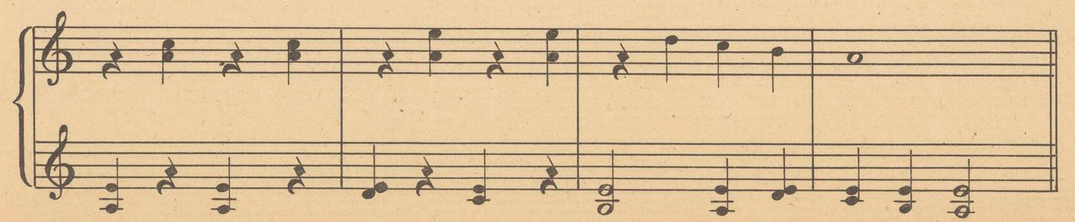
26
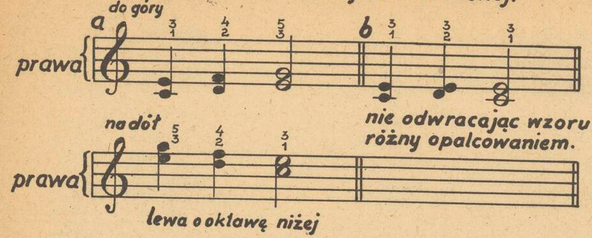

27

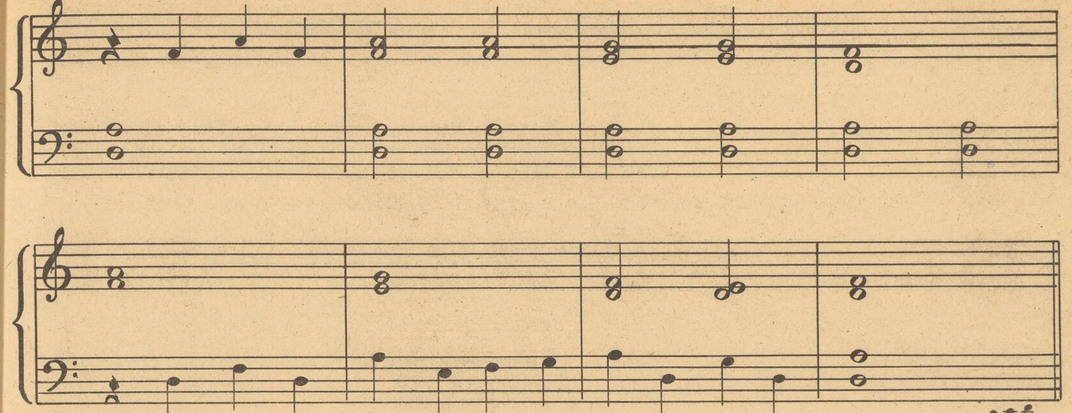
Ćwiczenia: 2 wzory do sekwencji

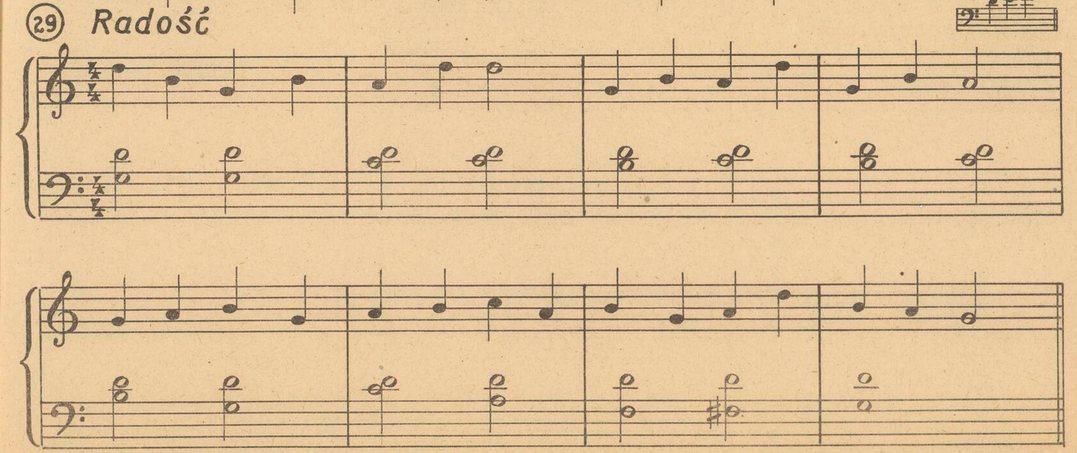
Uwagi: Nr.28 można zagrać w pięcio palcówce durowej, a Nr.29 w pięcio palcówce mollowej. Odtąd coraz częściej wymagać od ucznia transpozycji wybierając jak najłatwiejsze tonacje [G, D, A, F, a, e, d, g] Nowość: nuty w oktawie 1' w kluczu basowym.

Notatki nauczyciela:
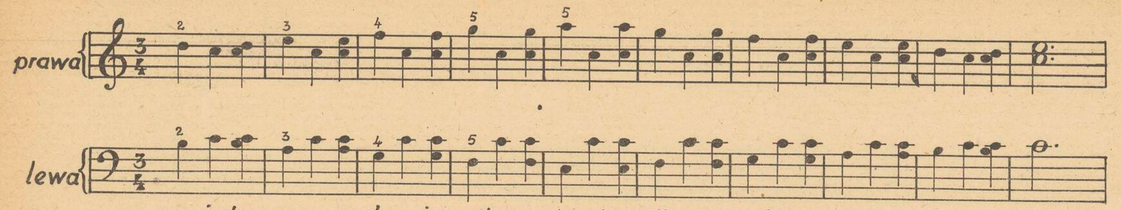
(28) Smutek

(29) Radość

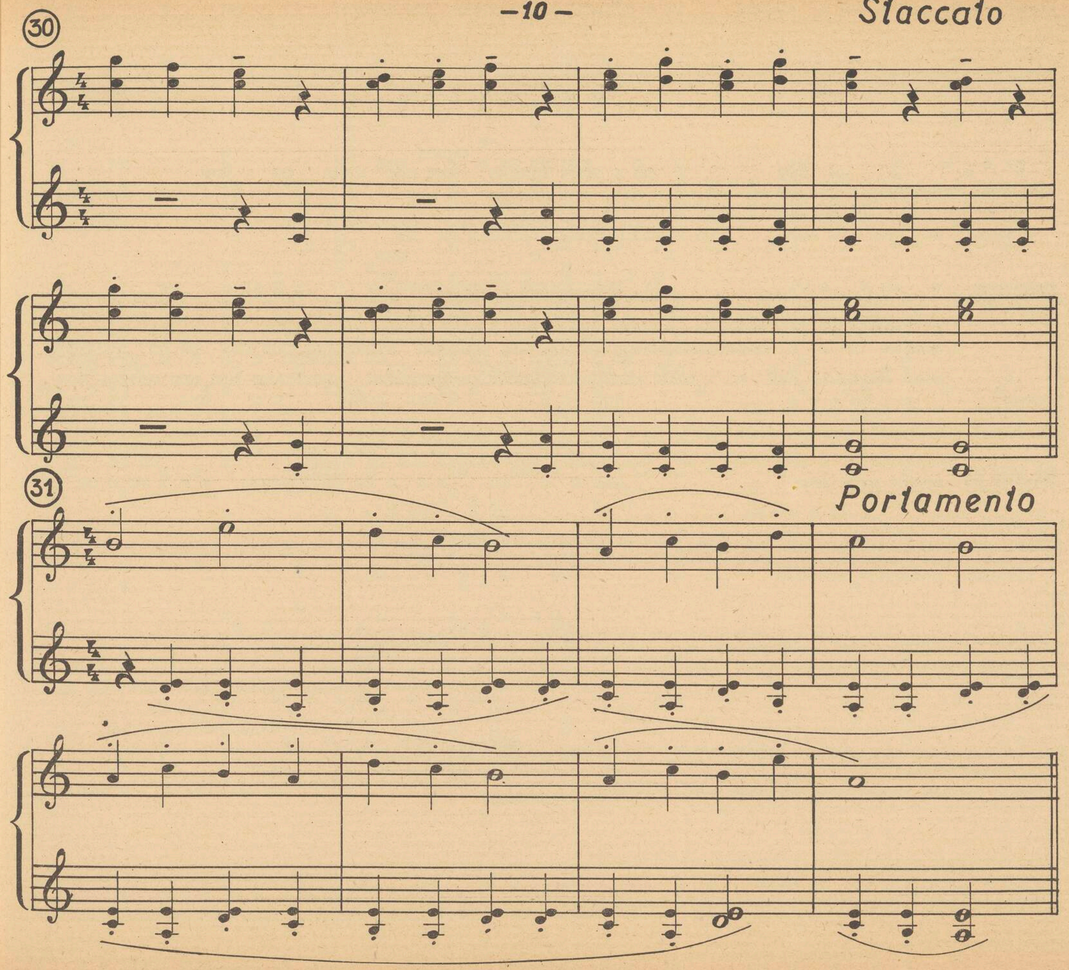
Ćwiczenia:

grać dwoma sposobami: portamento – powoli; staccato – szybciej

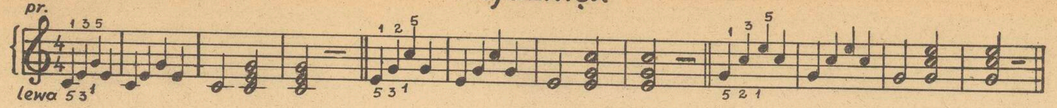
Uwagi: Zaznajomić ucznia ze sposobem grania: staccato – ; portamento –
Przy staccato wymagać szybszego tempa.

Notatki nauczyciela:

Ćwiczenia:

Trójdźwięk
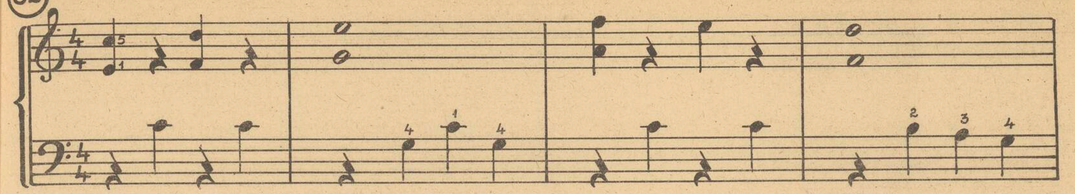

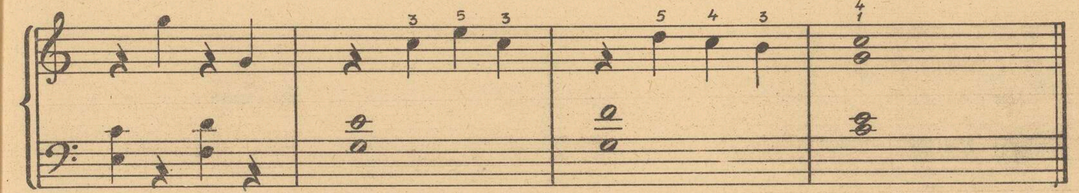
Grać każdą ręką osobno trójdźwięki, posługując się tylko białymi klawiszami.
Grać szereg sekst $\frac{5}{1}$ każdą ręką osobno w obrębie oktawy.

Uwagi: Zaznajomić ucznia z odległościami seksty i septymy. Nr. 33 wprowadza trójdźwięk z przewrotami i pojęcie funkcji T, V, i IV stopnia. Nowość: kropka przy nucie $\mathrm{p}\dot{=}\mathrm{fff}$. 11 strona zamyka pewien okres, w którym uczeń grał wszystko non legato, jednostajnie pod względem dynamicznym i w tempie umiarkowanym. –

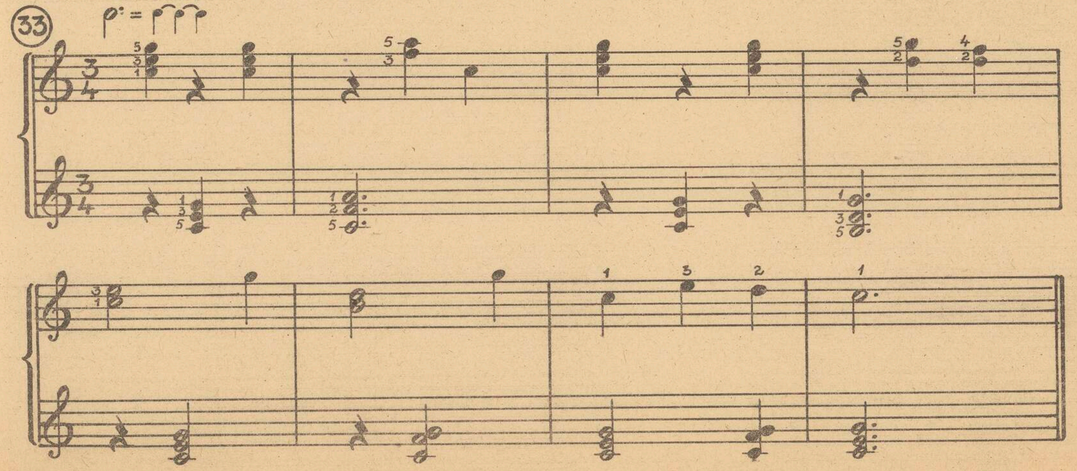
Notatki nauczyciela:

32
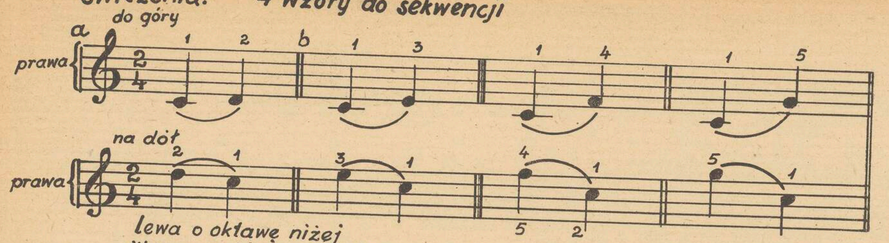

33

Ćwiczenia: 4 wzory do sekwencji
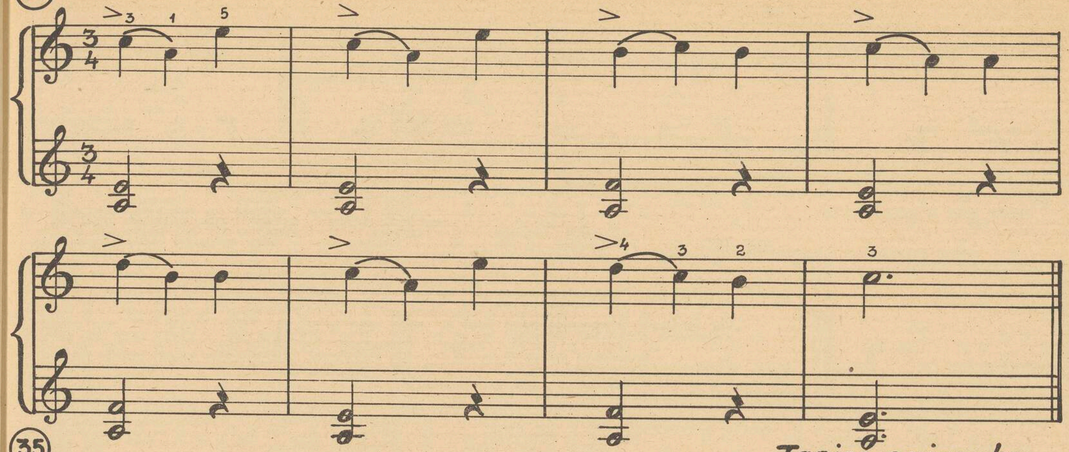

Wzory a i b grać różnym opalcowaniem.

Uwagi: W Nr 34 i 35 przyspieszyć tempo i wprowadzić akcent taktowy.
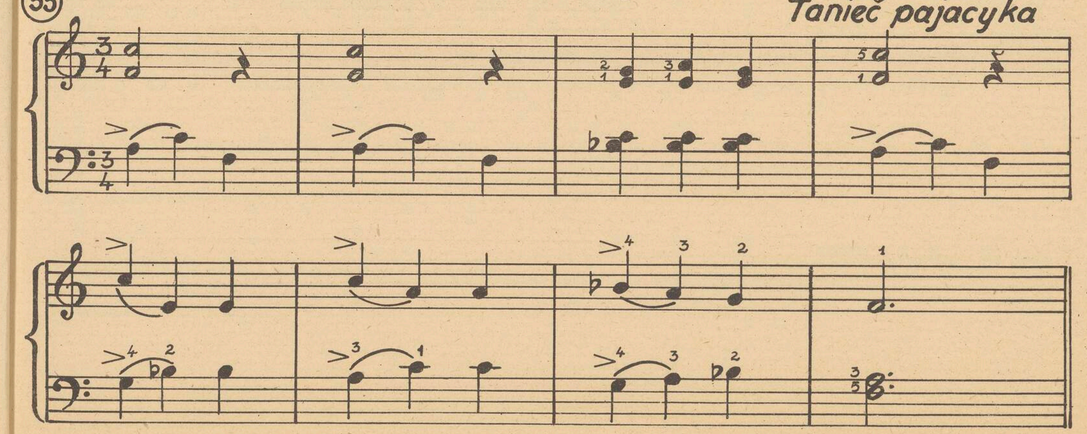
Notatki nauczyciela:

34
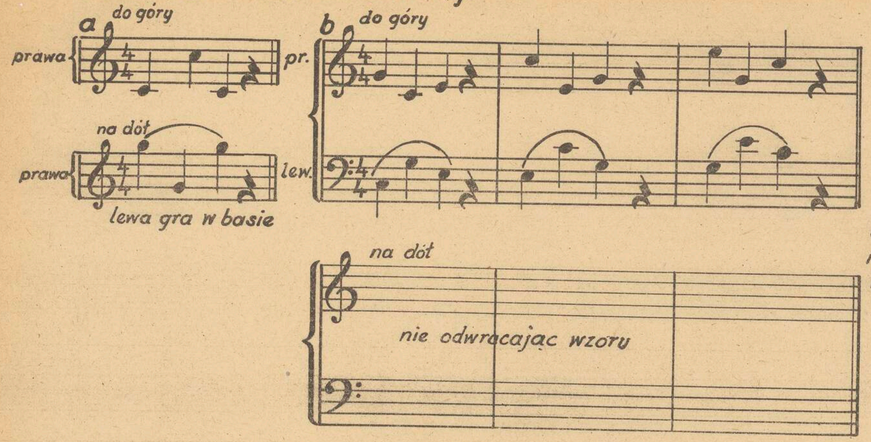

35

Taniec pajacyka

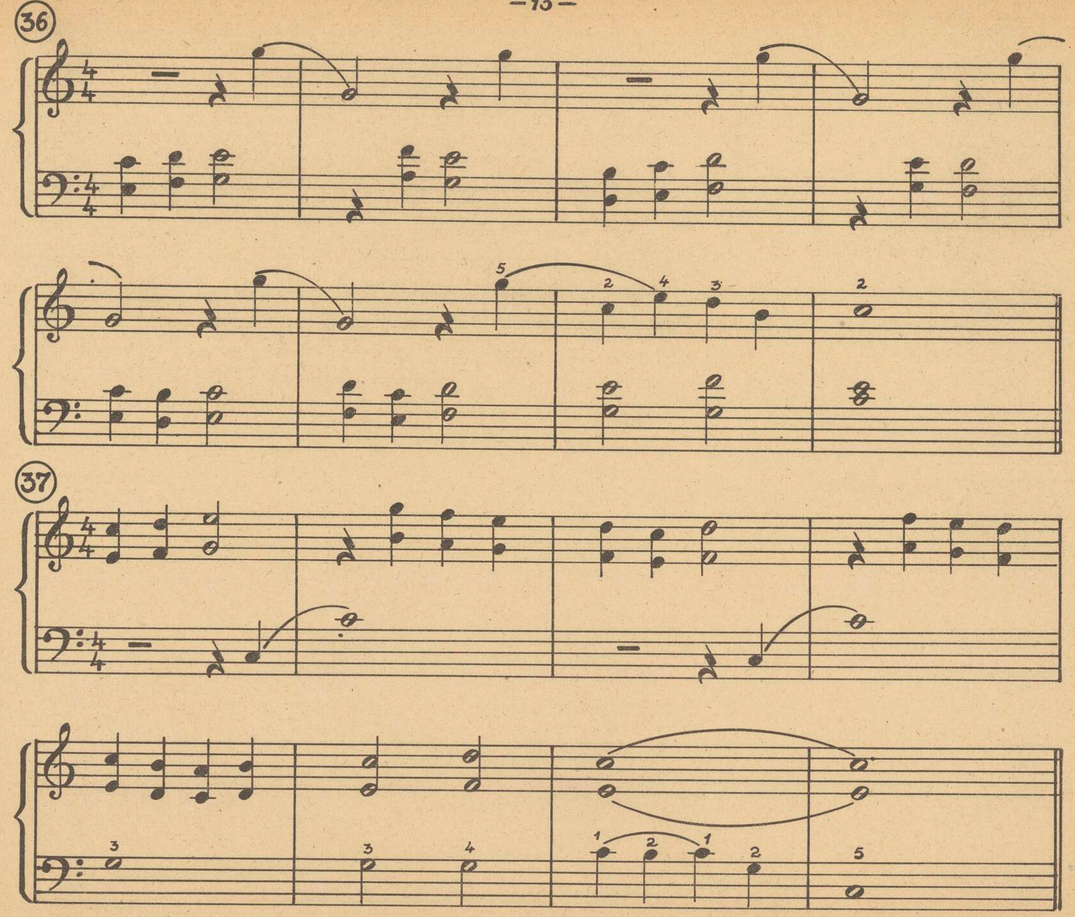
Ćwiczenia: wzór do sekwencji
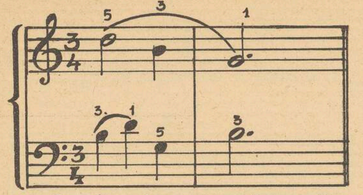

ćwiczenie „b" przechodzić na innych trójdźwiękach dur i moll.

Uwagi: Ćwiczenie legato w rozpiętości oktawy przechodzić tylko wtedy, kiedy wielkość ręki na to pozwala, w przeciwnym wypadku skasować łuk w Nr. 36 i 37.

Notatki nauczyciela:

Ćwiczenia:
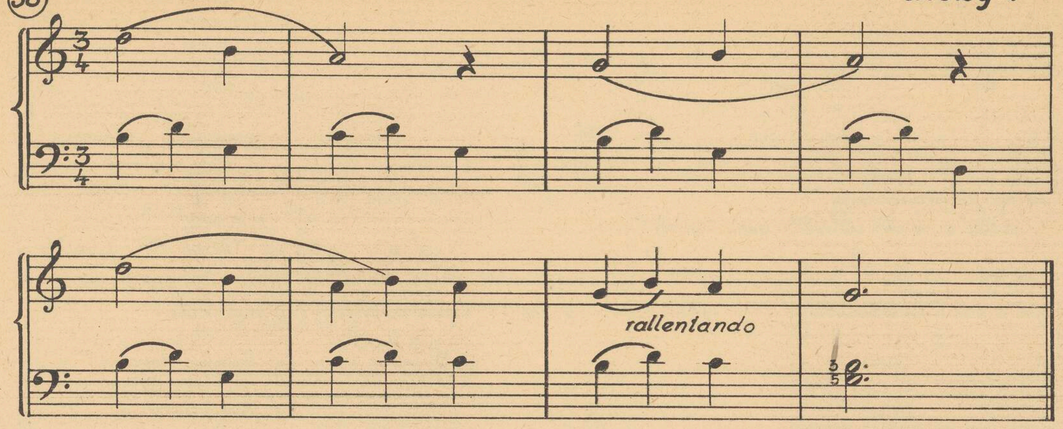

Grać w formie sekwencji
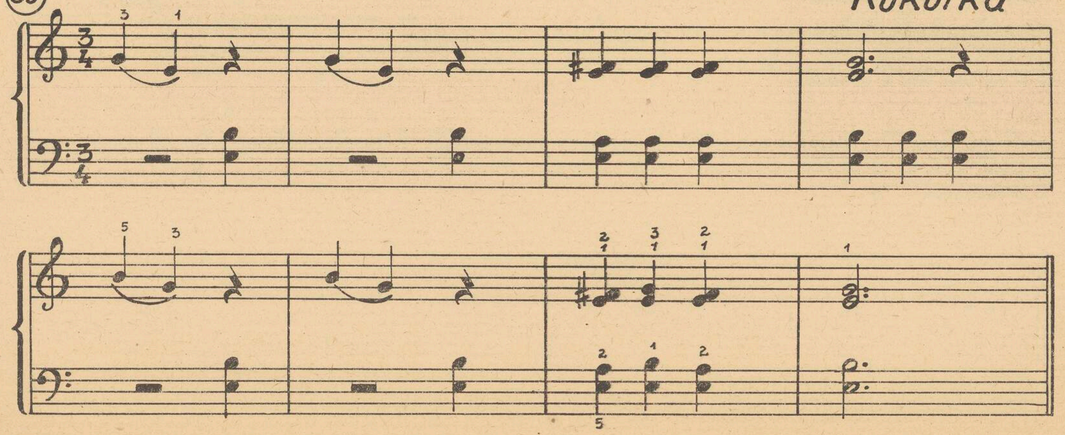
Uwagi: W Nr. 38 poznaje uczeń formę taneczną [walca]. Odtąd zaczynam oznaczać tempa i znaki dynamiczne włoskimi wyrazami, które należy uczniowi wytłumaczyć.

Notatki nauczyciela:
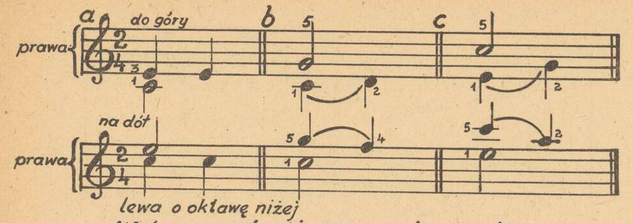
38 Moderato — Walczyk

39 Allegretto — Kukułka

Ćwiczenia: 3 wzory do sekwencji
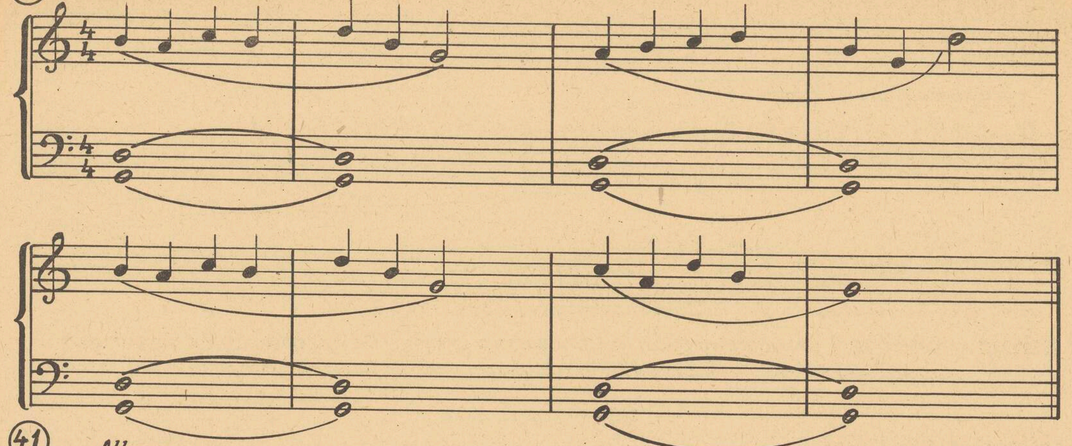

Wzór a grać różnym opalcowaniem.
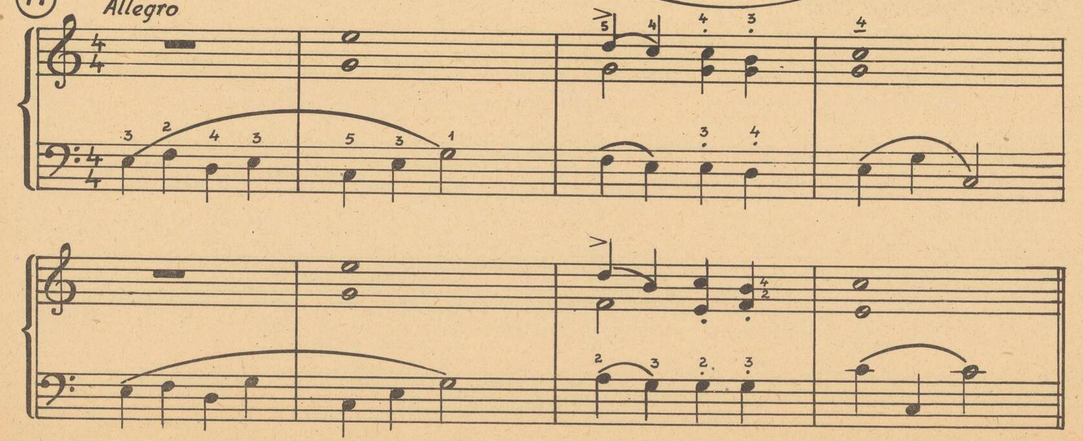
Uwagi: W Nr.41 jest nowością kwarta zwiększona wraz z rozwiązaniem. W następnych numerach powinien uczeń sam odnajdywać każdą zwiększoną kwartę.

Notatki nauczyciela:
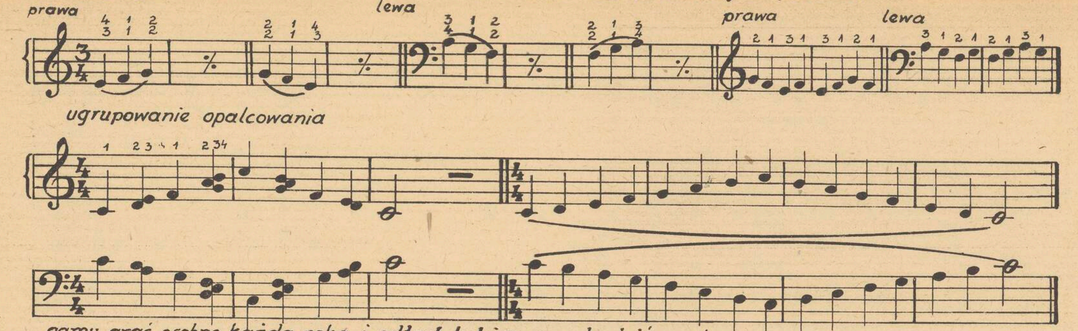
40 Andantino cantabile

41 Allegro

Ćwiczenia: *podkładanie i przekładanie ponad pierwszym palcem*
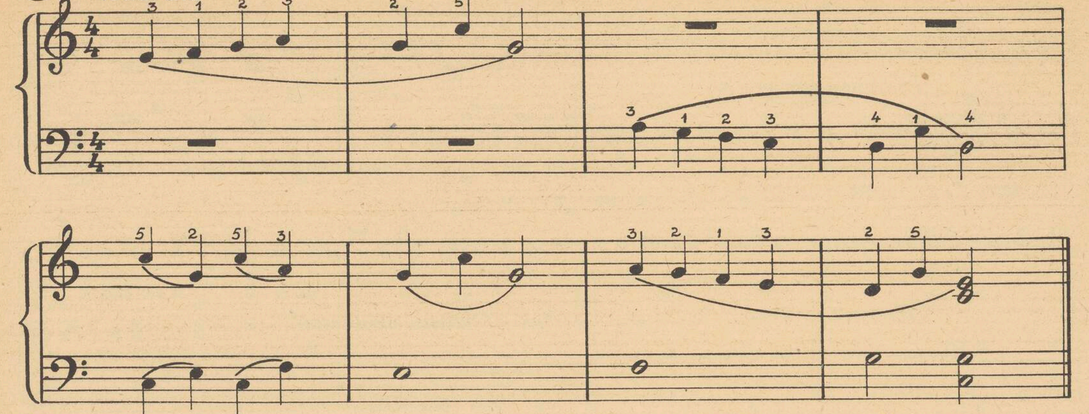

gamy grać osobno każdą ręką i odtąd kolejno przechodzić następne.
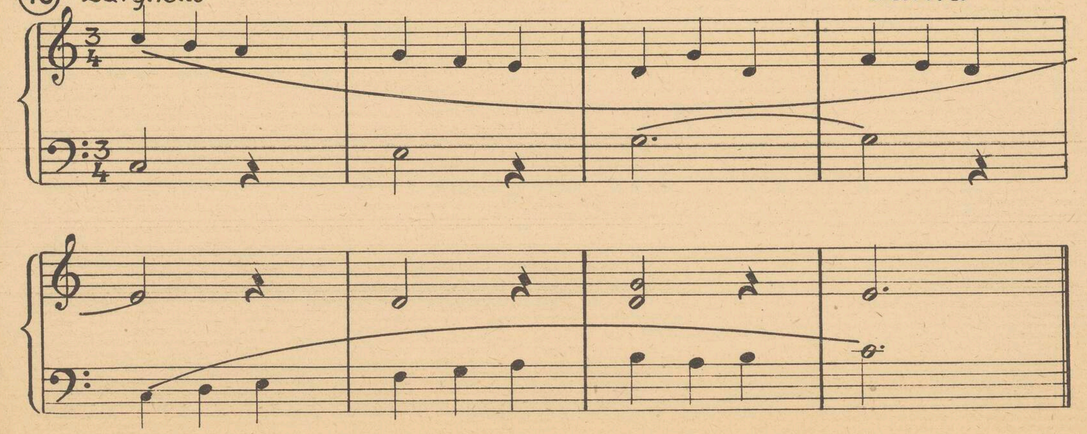
Uwagi: **Nr. 42 jest przygotowaniem opalcowania gamy. Nr. 42 grać tylko podanym opalcowaniem. Nr. 43 należy transponować do tonacji G, D, A, E, moll. a, e, d i g.**

Notatki nauczyciela:
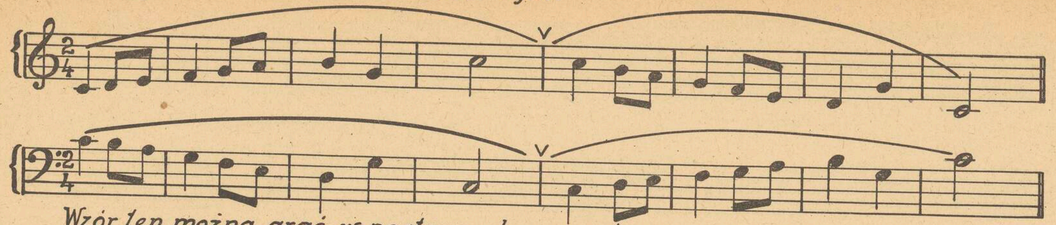
42 *Moderato*

43 *Larghetto* **Gama**

Ćwiczenia: Gama w rytmach mieszanych.
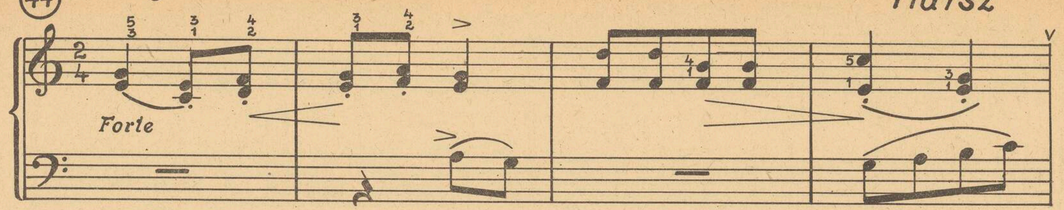

Wzór ten można grać w następnych gamach.
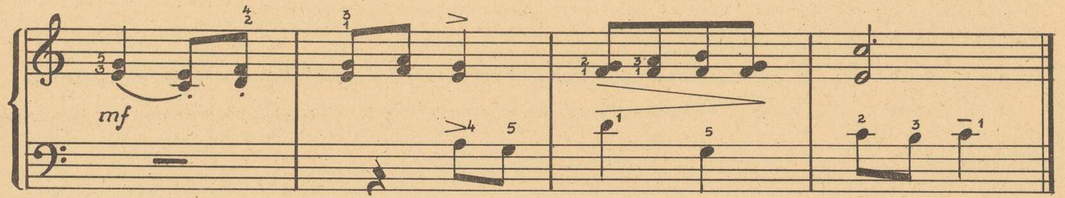
Uwagi: Marsz zaznajamia z taktem dwućwierciowym i z 8-semkami. W Nr. 45 wytłumaczyć znak crescendo i diminuendo < >. W takcie 3-cim zwrócić uwagę na zboczenie do tonacji G-dur. Nowość: kasownik ♮ wynikający z konieczności powrotu do właściwej tonacji.

Notatki nauczyciela:
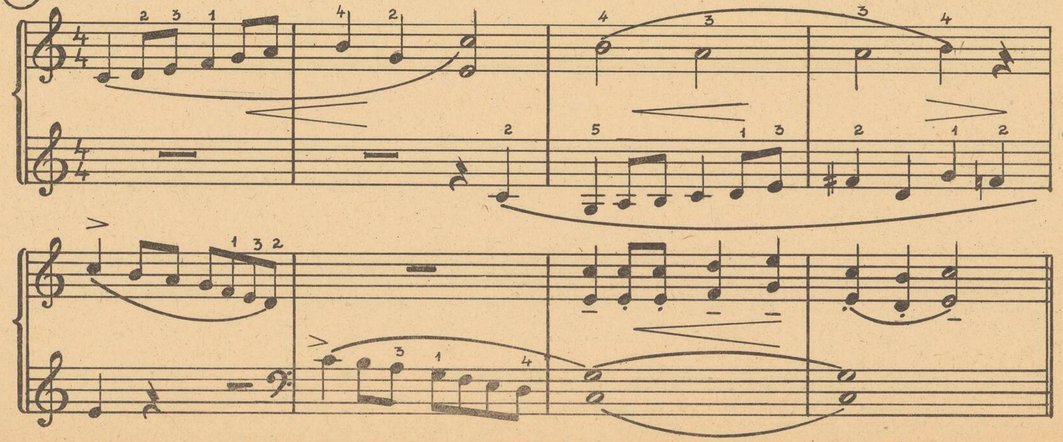
(44) Allegro

Marsz
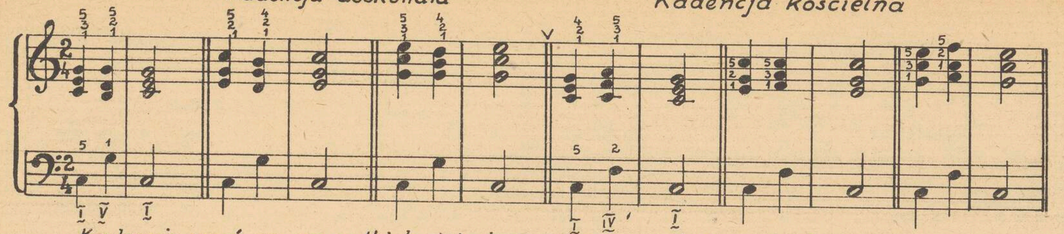

(45) Allegretto

Ćwiczenia:

Kadencja doskonała

Kadencja kościelna
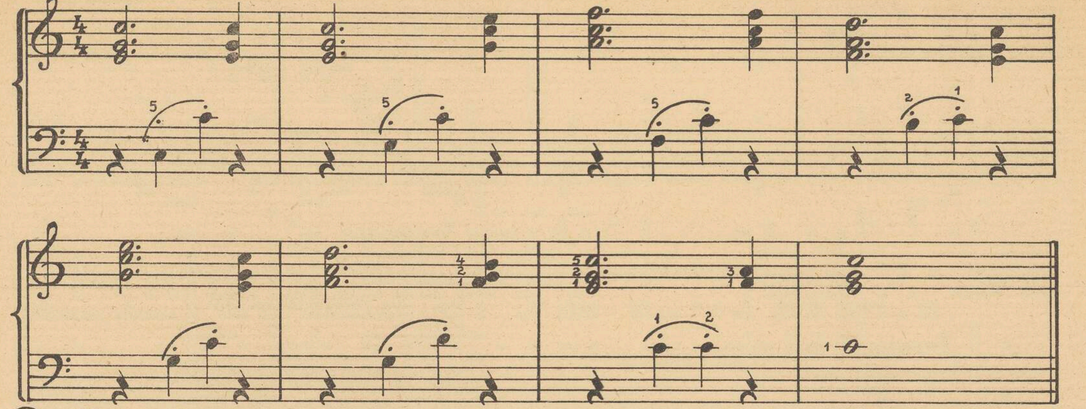

Kadencje grać we wszystkich dotychczas poznanych tonacjach.-

Uwagi: W Nr. 46 i 47 wytłumaczyć pojęcie kadencji, rożnicę między kadencją doskonałą a kościelną. Odtąd we wszystkich numerach rozpoznawać funkcje i kadencje.
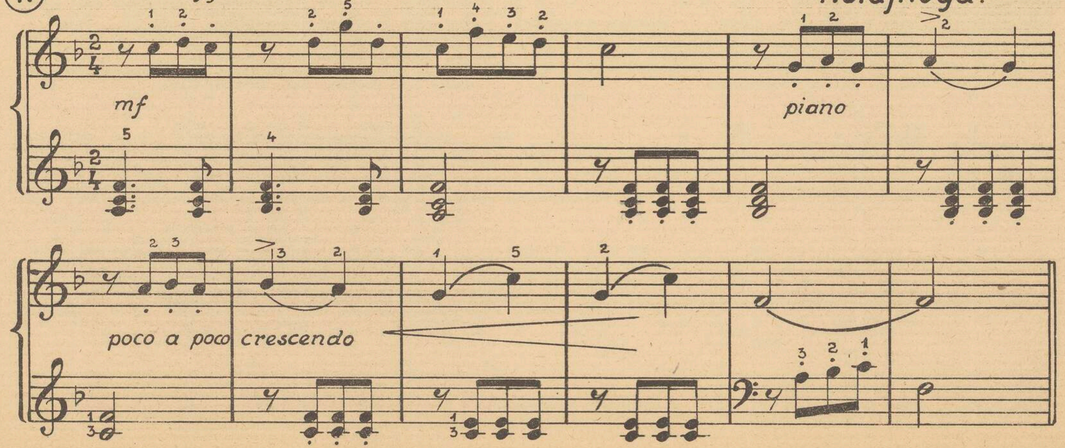
Notatki nauczyciela:

46 Grave
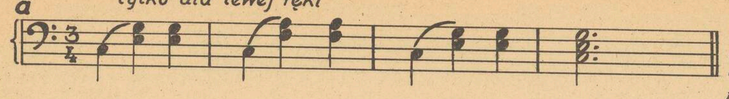

47 Vivace leggiero

Hulajnoga.

Ćwiczenia:

a tylko dla lewej ręki

Wzór „a" przejść w kadencjach podanych na poprzedniej lekcji i transponować do innych tonacji.

b pr. 5 3 1 3 5 3 lew. 3 5 3 1 3

c

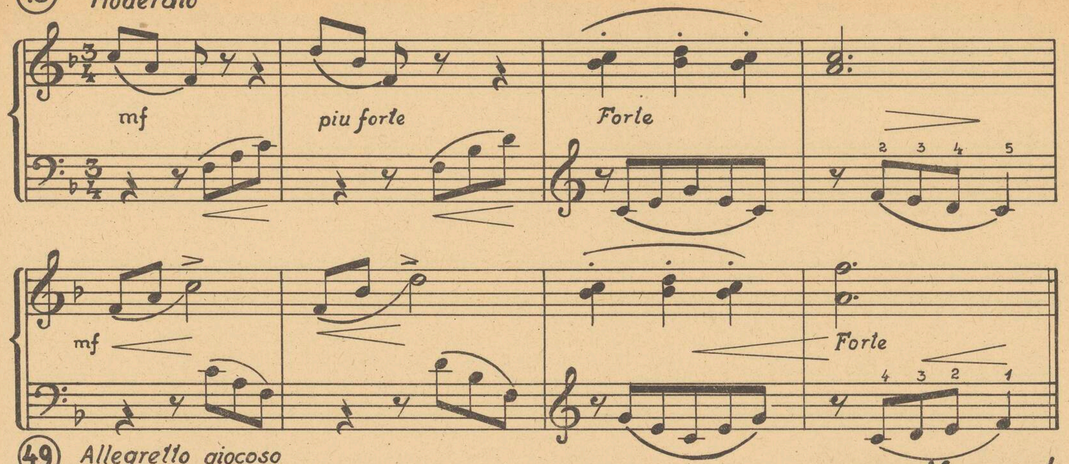
d

wzory b, c, d grać w przewrotach i w innych tonacjach.

Uwagi: Nr. 49 wprowadza akcentowanie na ostatnią część taktu, co podkreśla charakter mazurka. Łuki zamknięte nawiasem można skasować, jeżeli uczniowi sprawi trudność skoordynowanie ruchów.
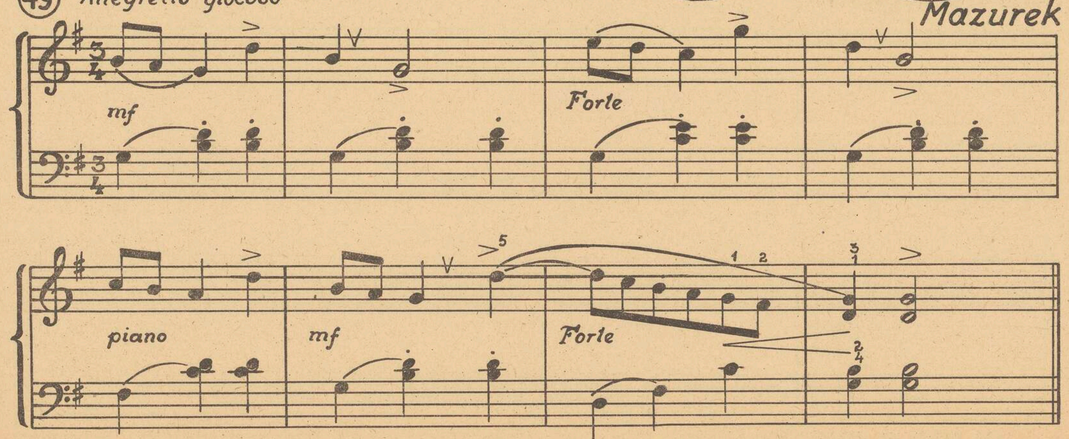
Notatki nauczyciela:

48 Moderato
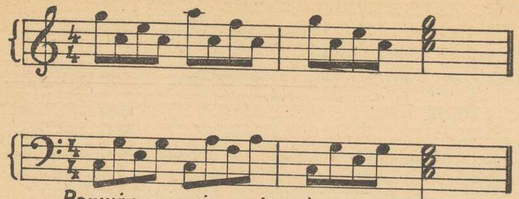

49 Allegretto giocoso

Mazurek

Ćwiczenia:
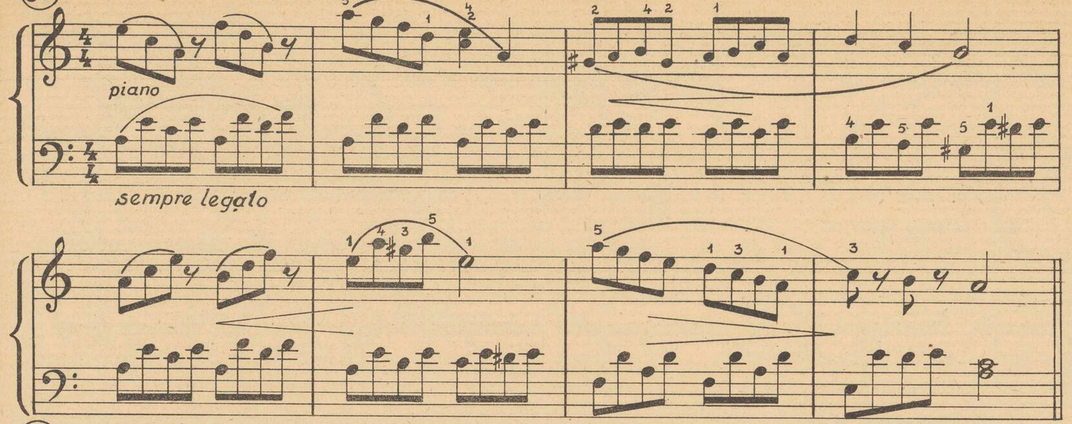

Powyższy wzór można transponować do innych tonacji.-
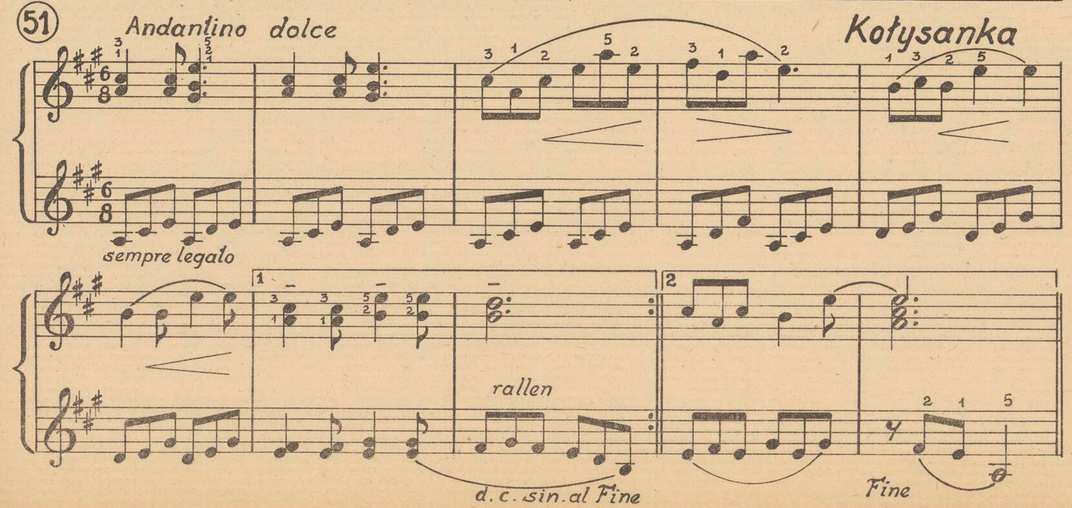
Uwagi: Nowość: takt $\frac{6}{8}$ i nowe wyrazy oznaczające tempo. Wytłumaczyć znak powtórki i drugiej wolty.
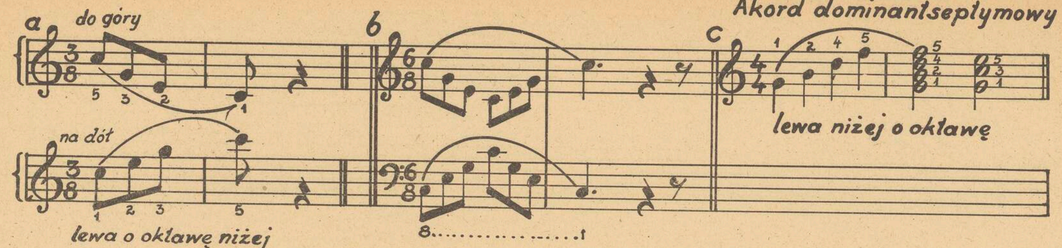
Notatki nauczyciela:

50 Larghetto cantabile — Zimowa opowieść

51 Andantino dolce — Kołysanka

Wzory a i b grać w przewrotach i innych tonacjach, grać osobno i razem, a także w przeciwnych kierunkach.

Uwagi: Zaznajomić ucznia z opalcowaniem pasaży na białych klawiszach. Pasaże grać w obrębie oktawy.
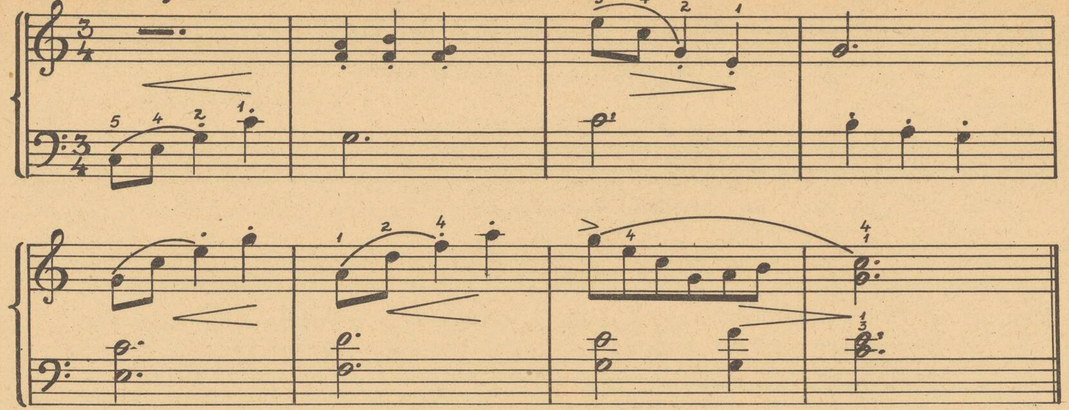
Opalcowanie: I $\frac{1\,2\,3\,5}{5\,4\,2\,1}$ II $\frac{1\,2\,4\,5}{5\,4\,2\,1}$ III $\frac{1\,2\,4\,5}{5\,3\,2\,1}$

Nowość: półpauza z kropką i akord dominantseptymowy z rozwiązaniem.

Notatki nauczyciela:
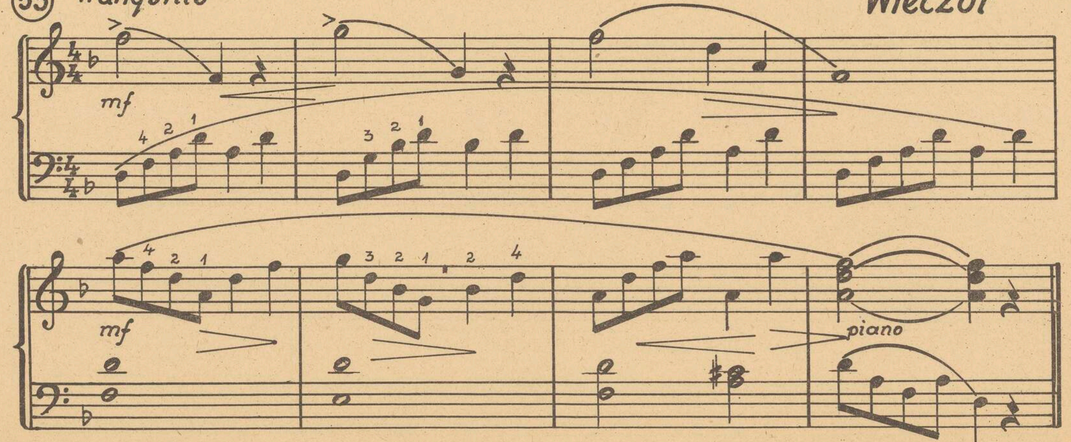
52 Allegro

Poranek
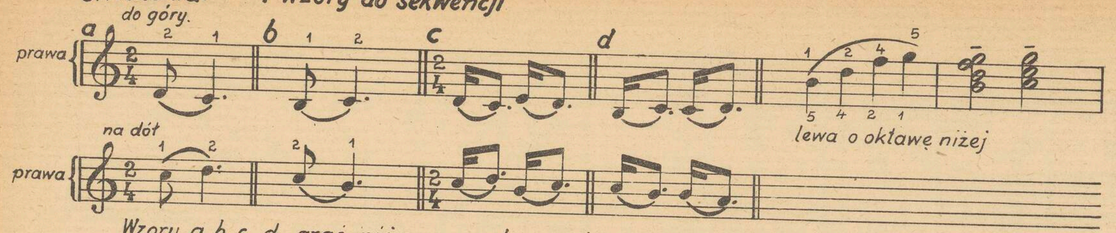

53 Tranquillo

Wieczór

Ćwiczenia: 4 wzory do sekwencji
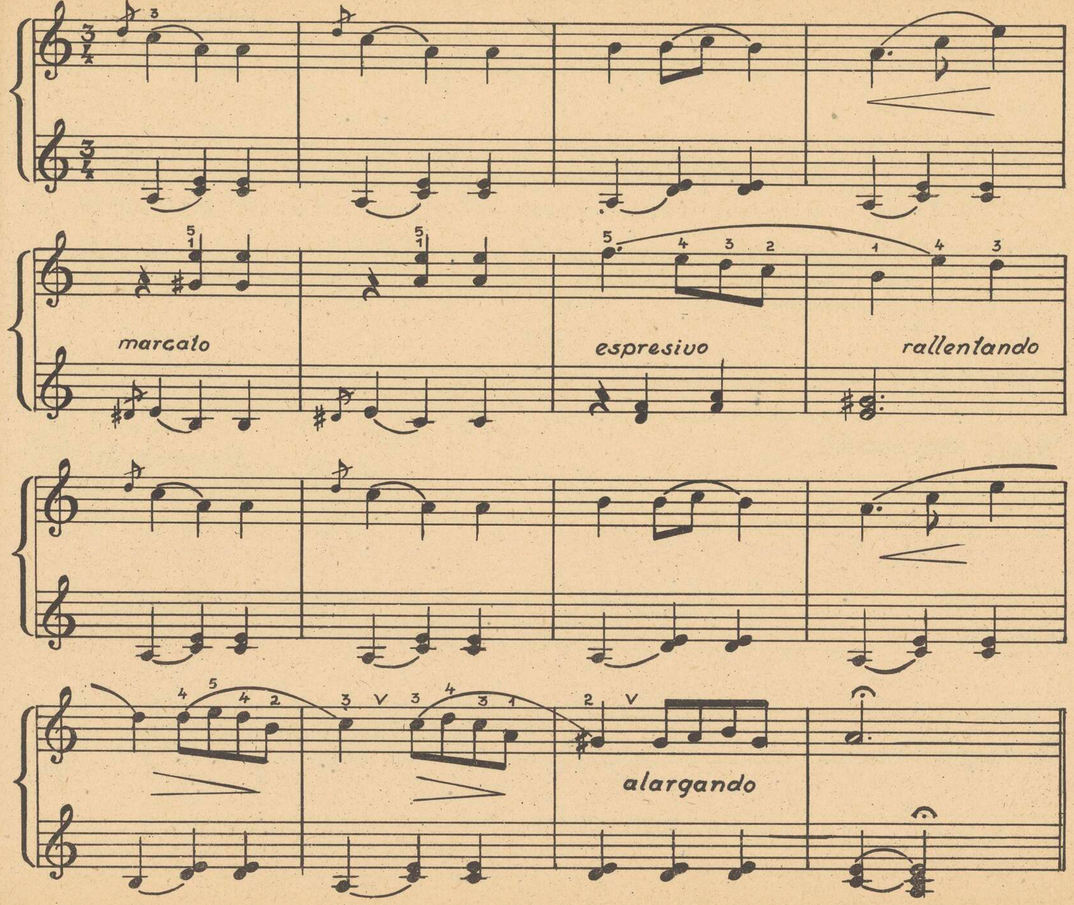

Wzory a, b, c, d grać różnym opalcowaniem, we wzorze c i d zamienić 8-semkę na 16-stkę tłumacząc wartość 16-ski.

Uwagi: W Nr. 54 nowe wyrazy: espresivo, alargando, a tempo i fermata 𝄐. Zaznajomić ucznia z I-szym przewrotem i jego rozwiązaniem akordu dominant septymowego.
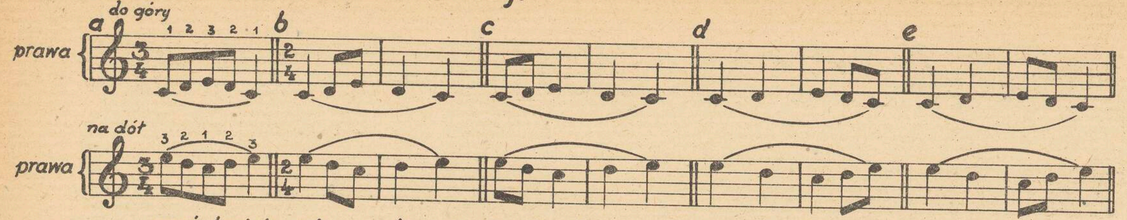
Notatki nauczyciela:

54 Moderato

Kujawiak

Ćwiczenia: 5 wzorów do sekwencji
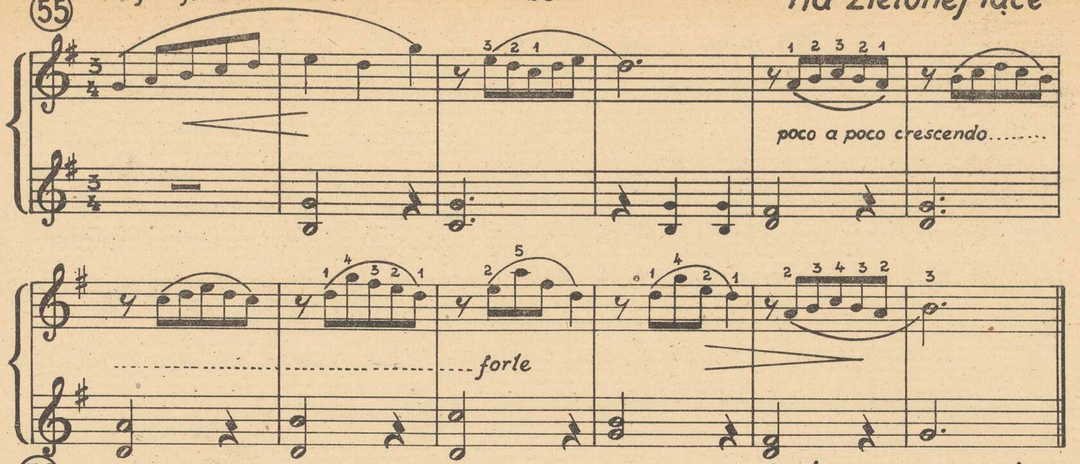

grać każdą ręką osobno, następnie dwoma, różnym opalcowaniem i w innych tonacjach.
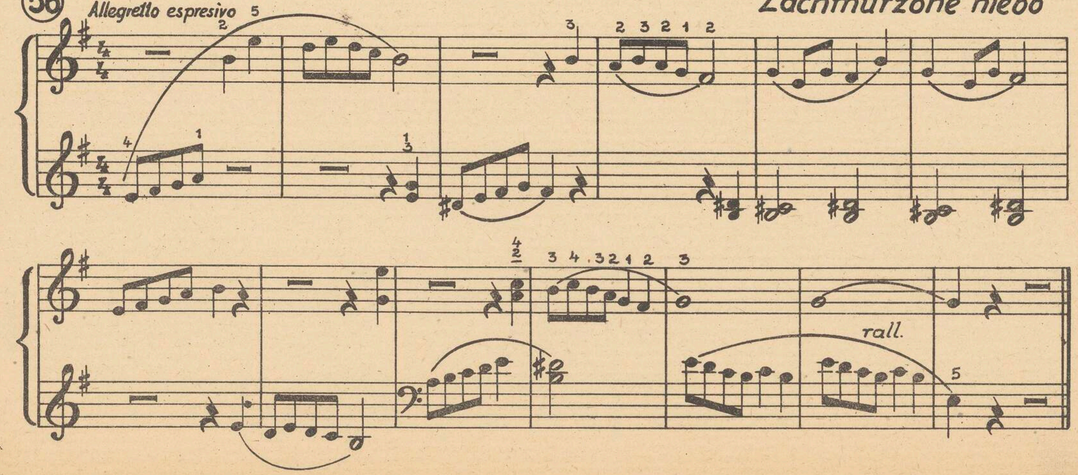
Uwagi: Od Nr. 55-go zwrócić uwagę na technikę palcową. Nauczyciel może wybrać według własnego uznania łatwe etiudy ze zbiorów Czernego, Loeschhorna, Gurlita i Freya.

Notatki nauczyciela:
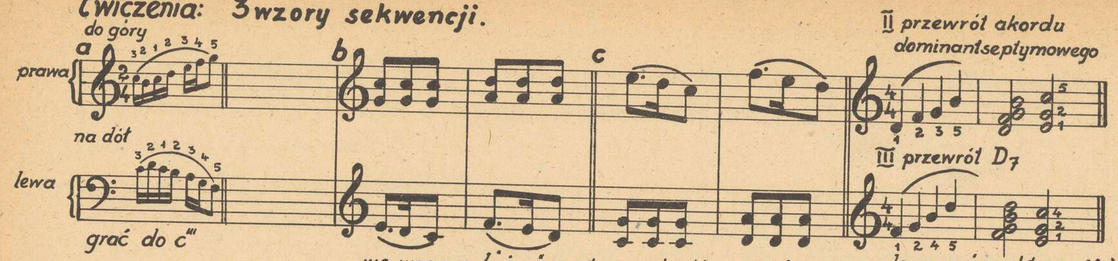
55 Allegro giocoso — Na zielonej łące

56 Allegretto espresivo — Zachmurzone niebo
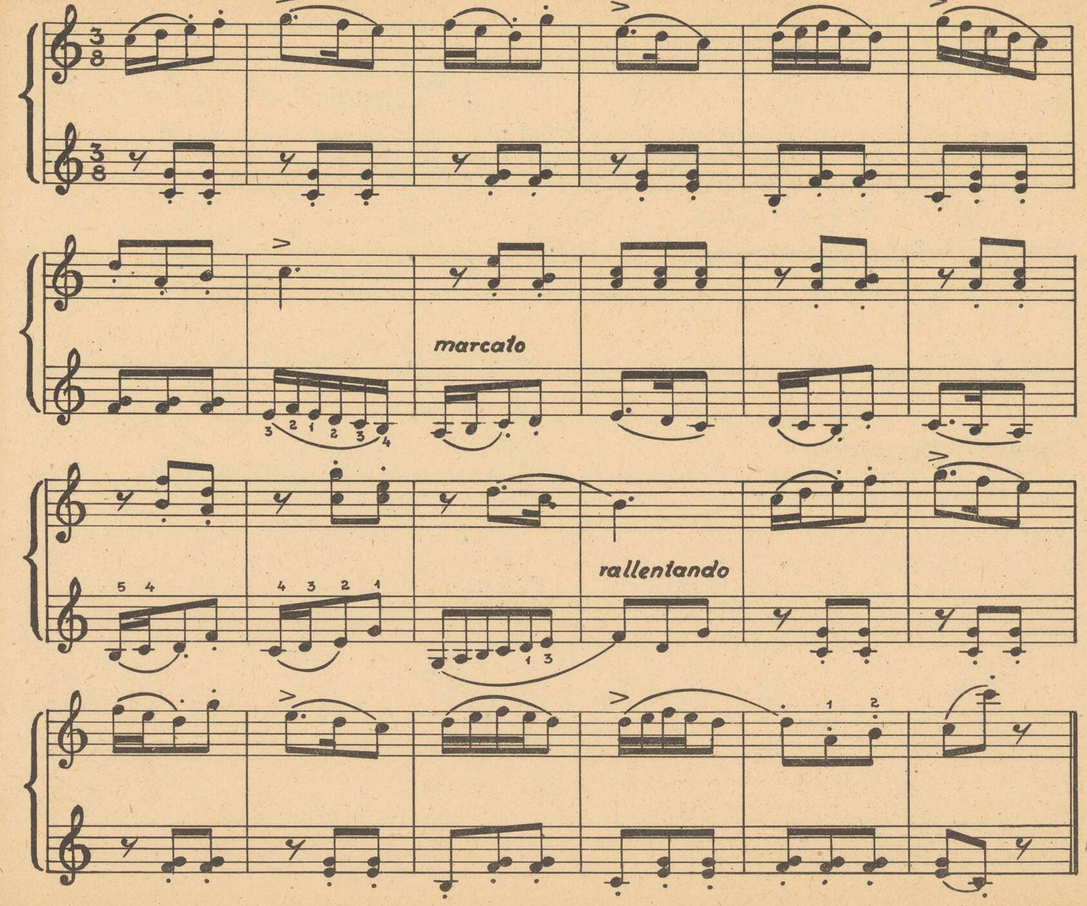

Ćwiczenia: 3 wzory sekwencji.
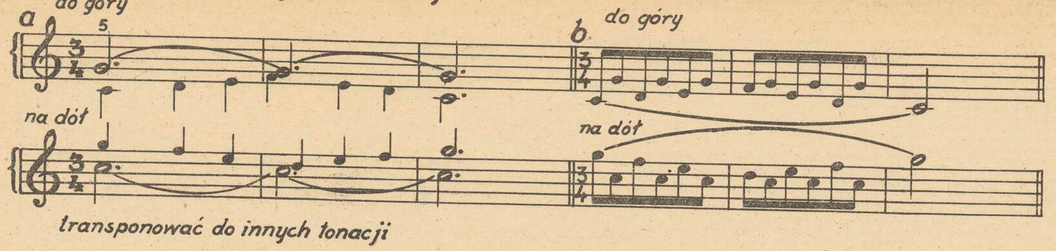

Uwagi: Nowość: takt $\frac{3}{8}$, 16-stki i forma 3-ch częściowa utworu. Lewa ręka powinna grać mocniej od prawej przez całe 8-śm taktów środkowej części. - Zaznajomić ucznia z II-gim i III-cim przewrotem akordu dominantseptymowego.

Notatki nauczyciela:

(57) Vivace giocoso e con fuoco — Oberek

Ćwiczenia: 2 wzory do sekwencji
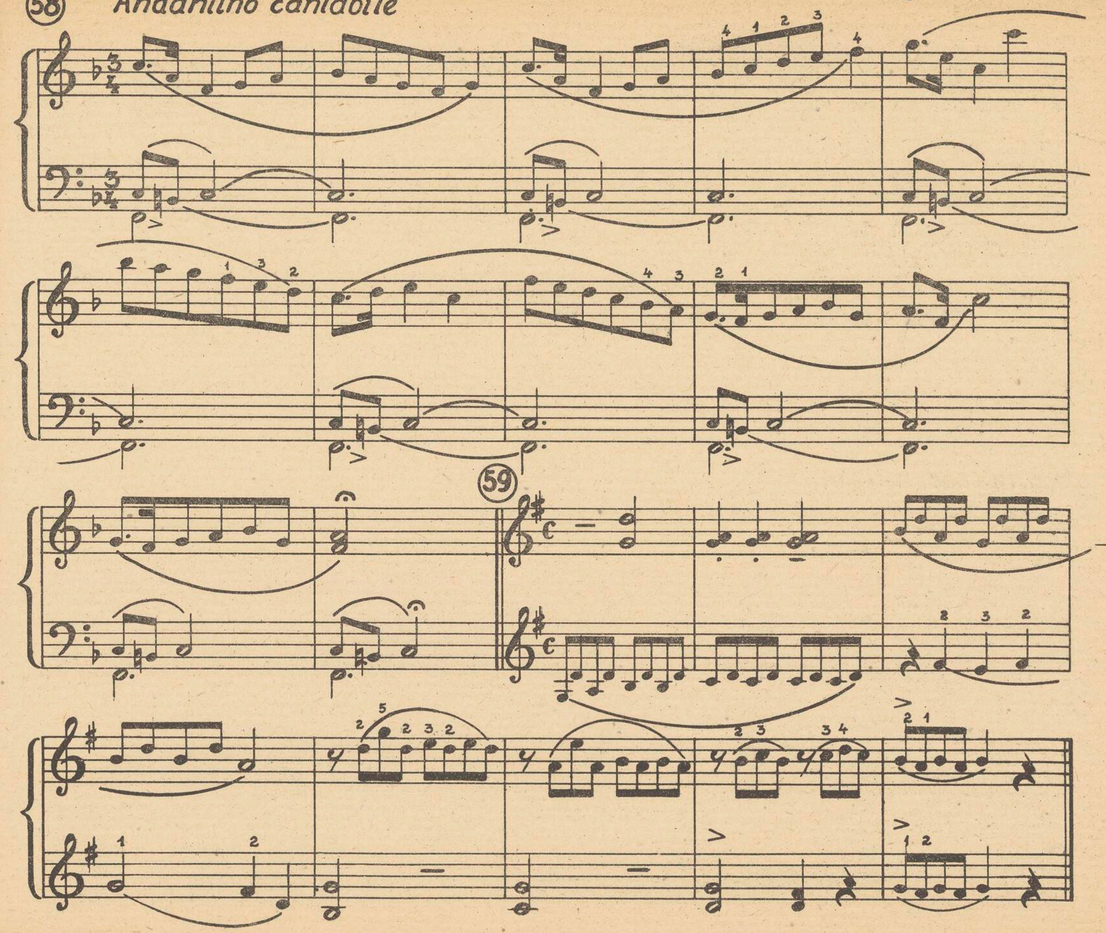

transponować do innych tonacji
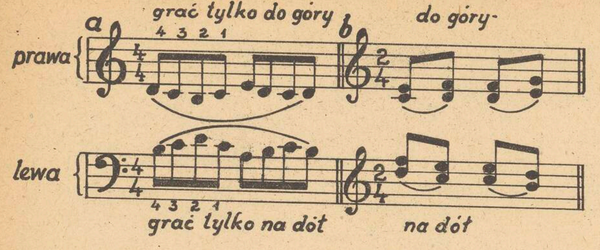
Uwagi: Nr. 58 wymaga znajomości obrotowego ruchu przedramienia.

Notatki nauczyciela:

58 Andantino cantabile

Ćwiczenia:
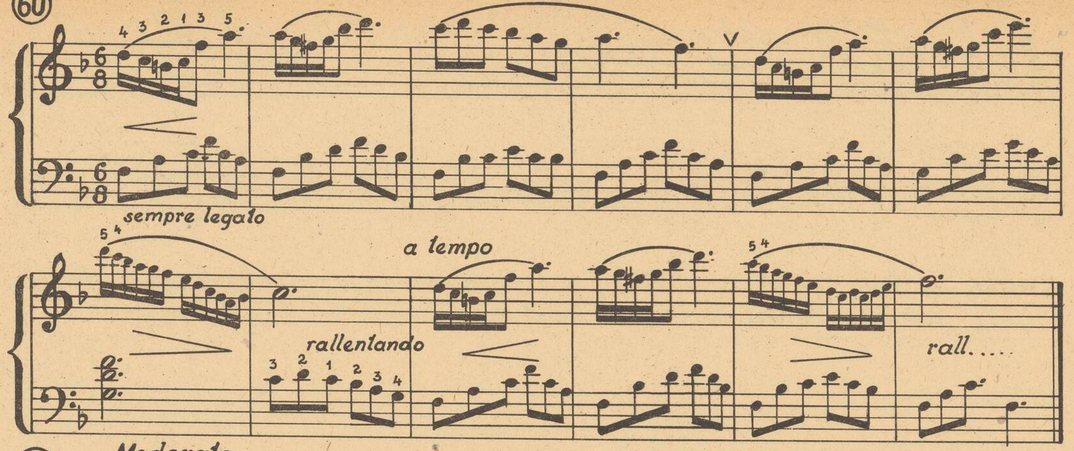

przy ćwiczeniu „b" zastosować różne opalcowanie i transponować do innych tonacji--

Uwagi: Na tym stopniu zaawansowania, może uczeń grać najłatwiejsze Sonatiny. [Clementi: op. 36 Nr. 1. Beethoven: Sonatina G-dur, Surlita i inne.]
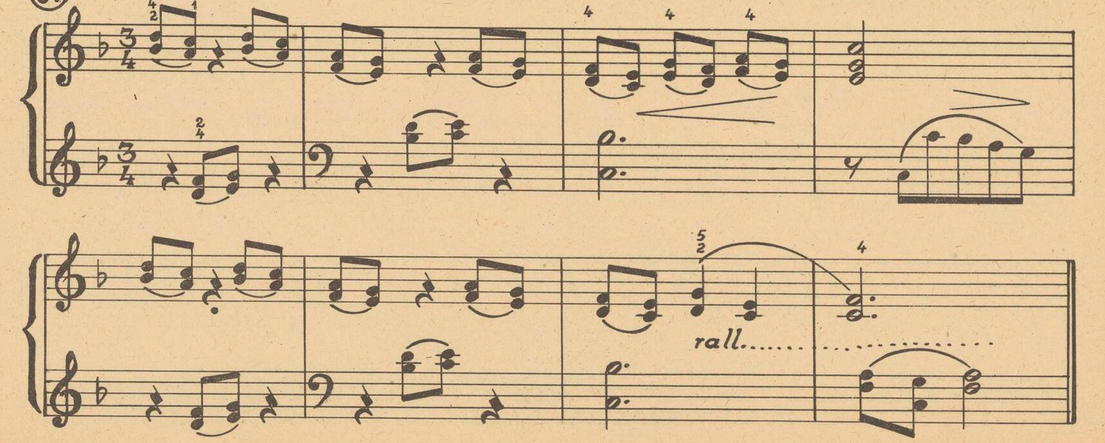
Notatki nauczyciela:

Na łódce
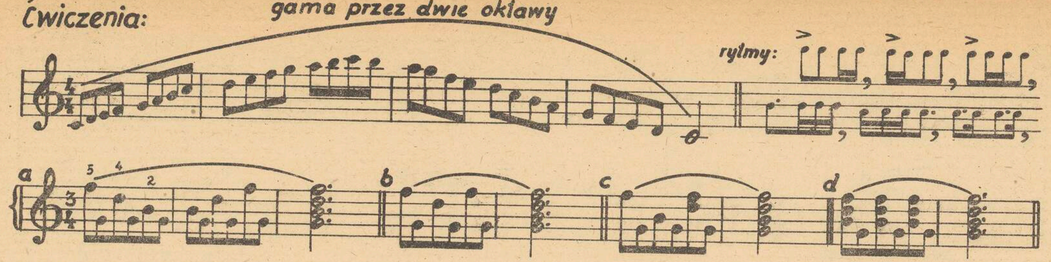
60 Allegretto

61 Moderato
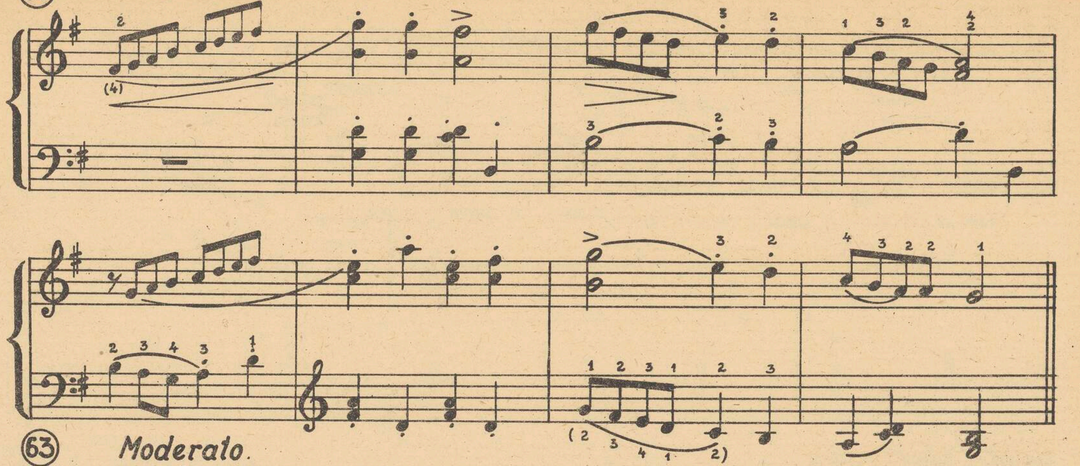

Ćwiczenia: gama przez dwie oktawy
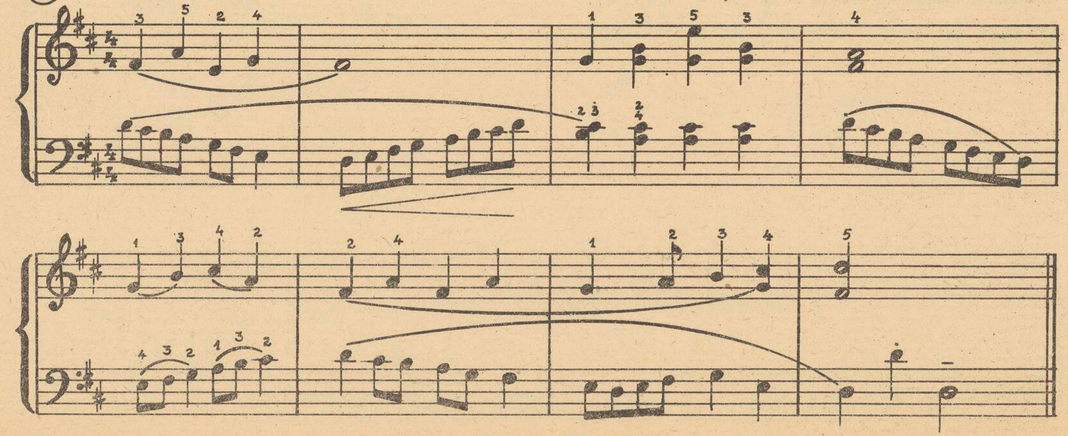

Uwagi: Od Nr. 62 i 63 powinien uczeń grać gamy przez dwie oktawy; - może zacząć ćwiczenia do akordu dominantseptymowego. -

Notatki nauczyciela:
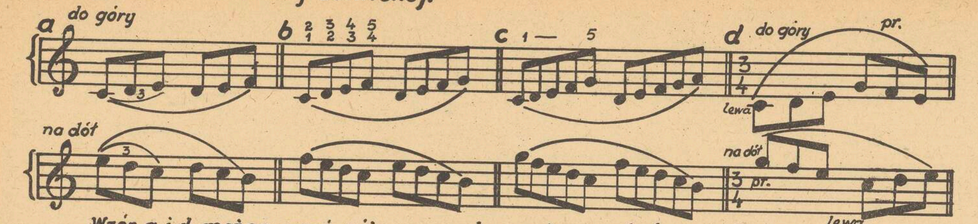
62 Allegro:

63 Moderato.

Ćwiczenia: 4 wzory sekwencji

Wzór a i d można grać różnym opalcowaniem, wzór b podwójnym.

Uwagi: Objaśnić uczniowi triolę. Nr. 65 nie powinien być grany w triolach.

Notatki nauczyciela:
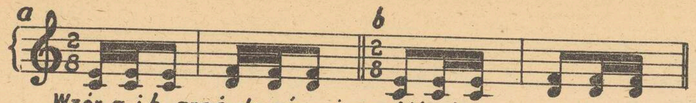
64 Allegro

65 Vivace

Autobus

Ćwiczenia:

a b
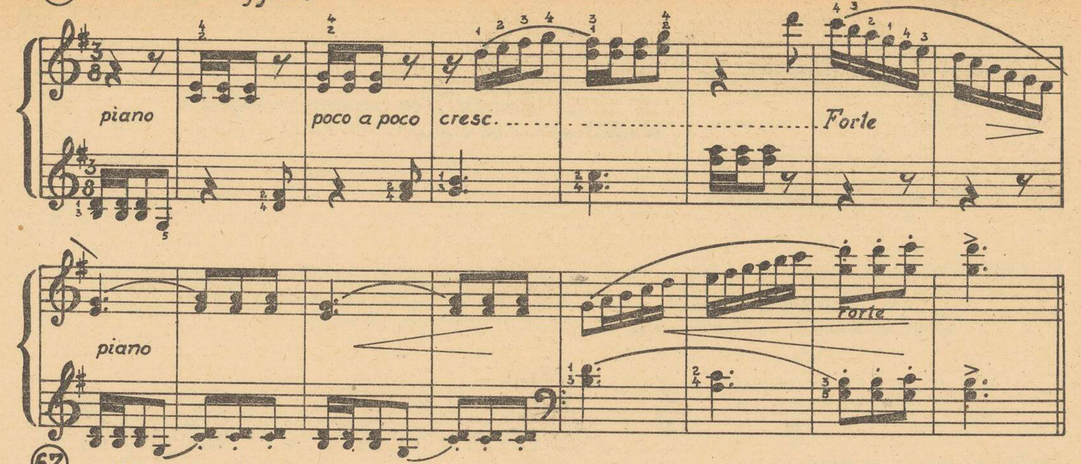

Wzór a i b grać do góry i na dół, różnym opalcowaniem i w różnych tonacjach.

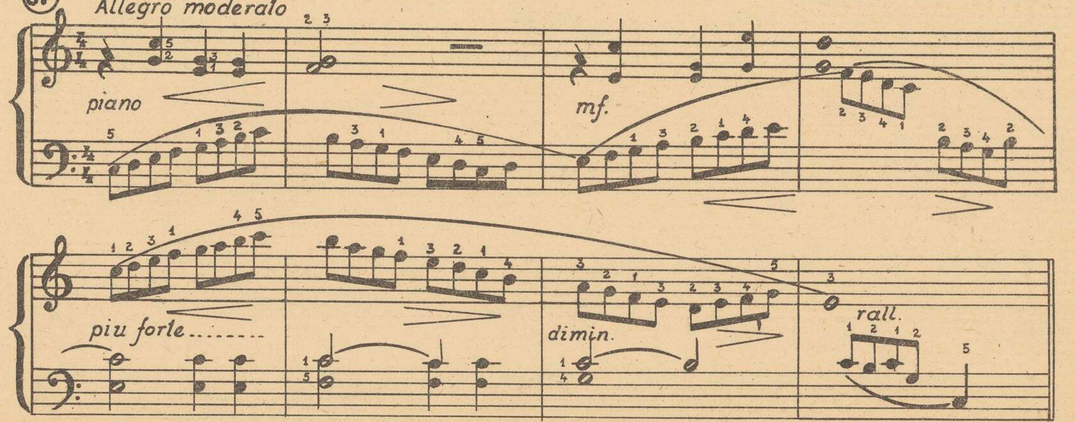
Uwagi: W Nr. 66 nowość: repetycja na tercjach (z jednego ruchu trzy uderzenia.)

Notatki nauczyciela:

66 Vivace leggiero
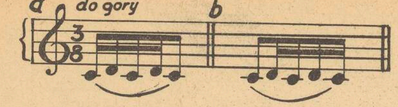

67 Allegro moderato

Ćwiczenia: 2 wzory do sekwencji

a do góry b

na dół
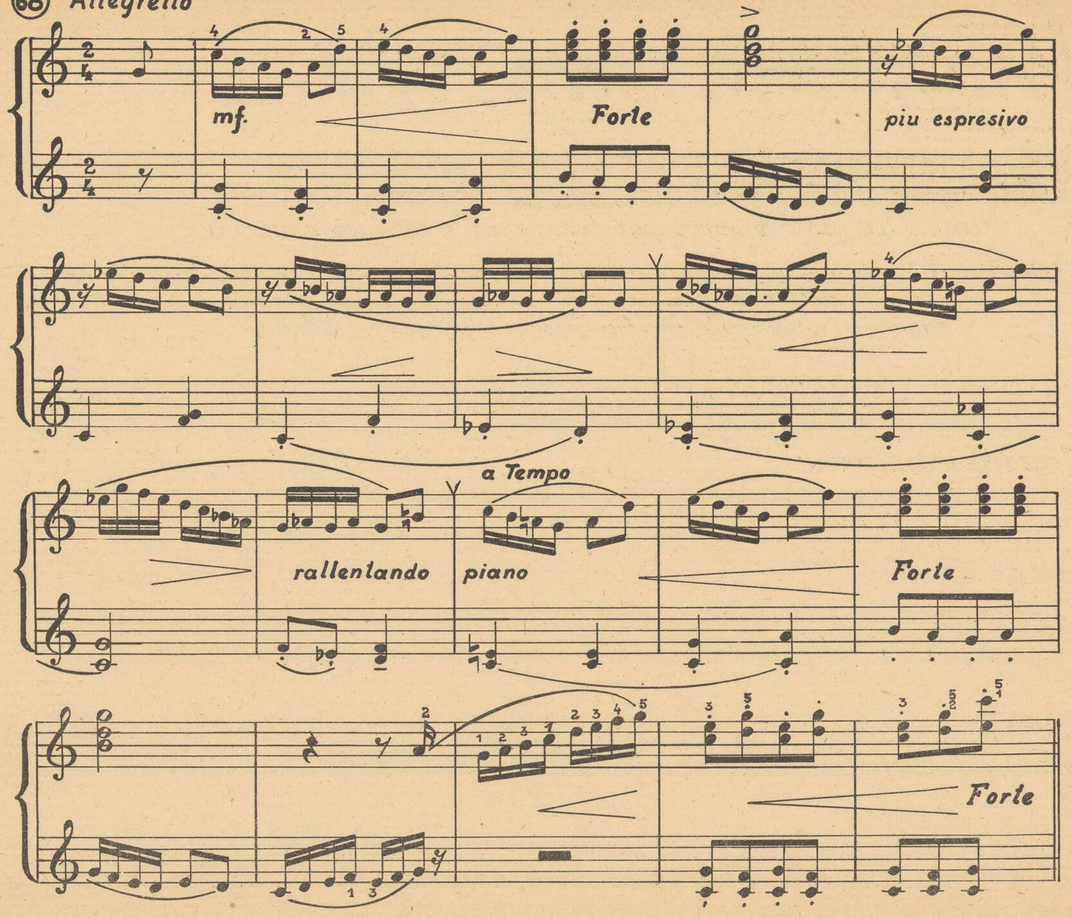

grać różnym opalcowaniem w innych tonacjach [przygotowanie do trylu].
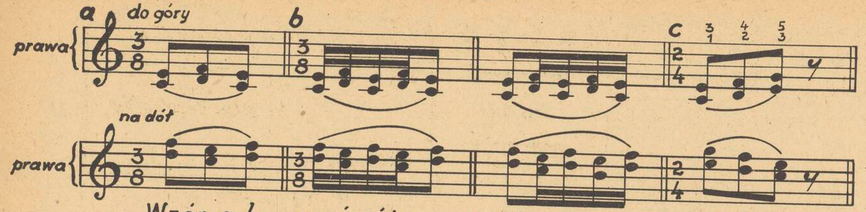
Uwagi: W Nr. 68 zwrócić uwagę uczniowi na zestawienie jednoimiennych gam dur i moll. W dalszym ciągu grać dominantseptymowy akord. [! przewrót ułożyć według wzoru podanego na str. 27.]

Notatki nauczyciela:

68 Allegretto

Ćwiczenia: 4 wzory do sekwencji

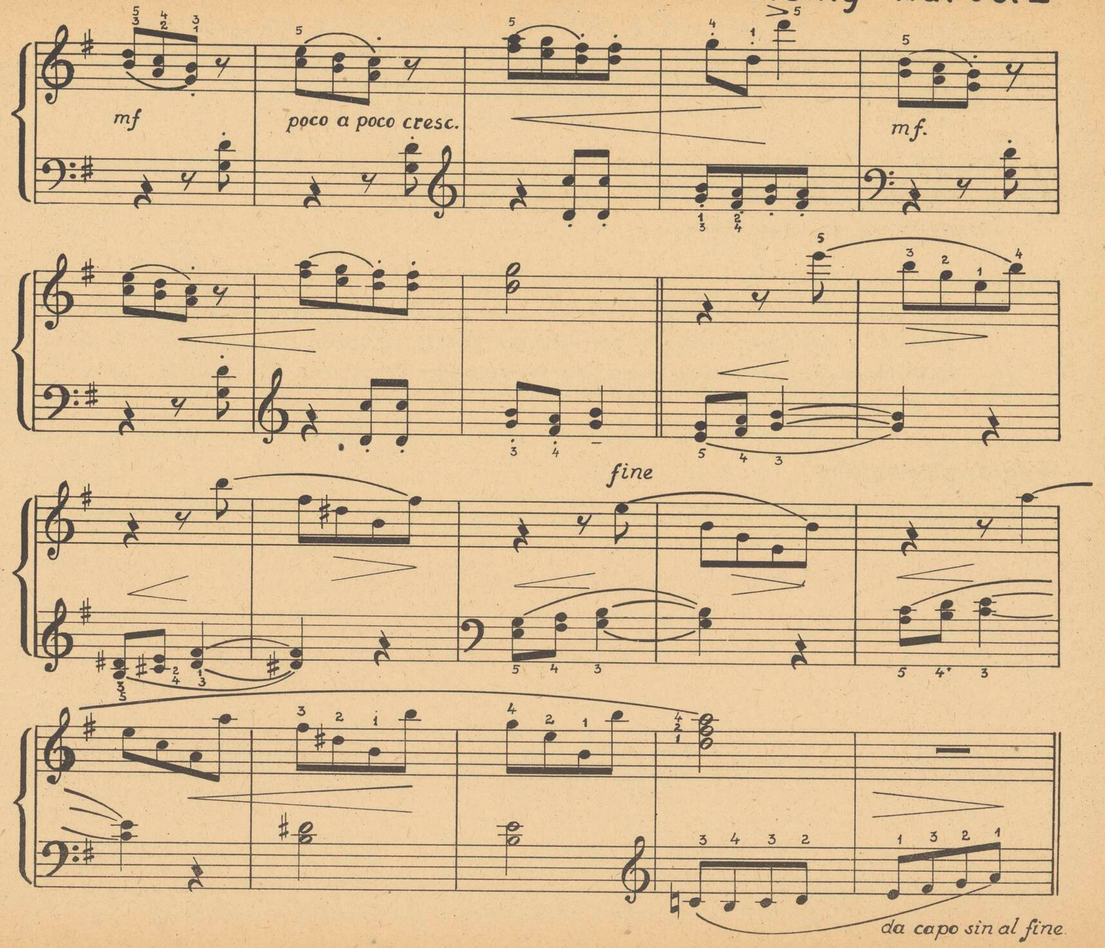
Wzór a, b, c grać różnym opalcowaniem i w łatwych tonacjach.

Uwagi: W Nr. 69 mamy przykład pokrewieństwa dur i moll. Nie unikać zaznajomienia ucznia z mollowymi gamami w pierwszym roku nauki! Grać II-gi przewrót akordu dominantseptymowego według wzoru podanego na 27 str.
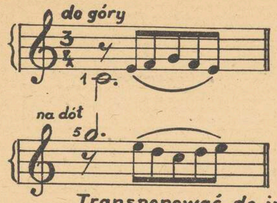
Notatki nauczyciela:

Allegrogiocoso

Dzielny harcerz

Ćwiczenia:
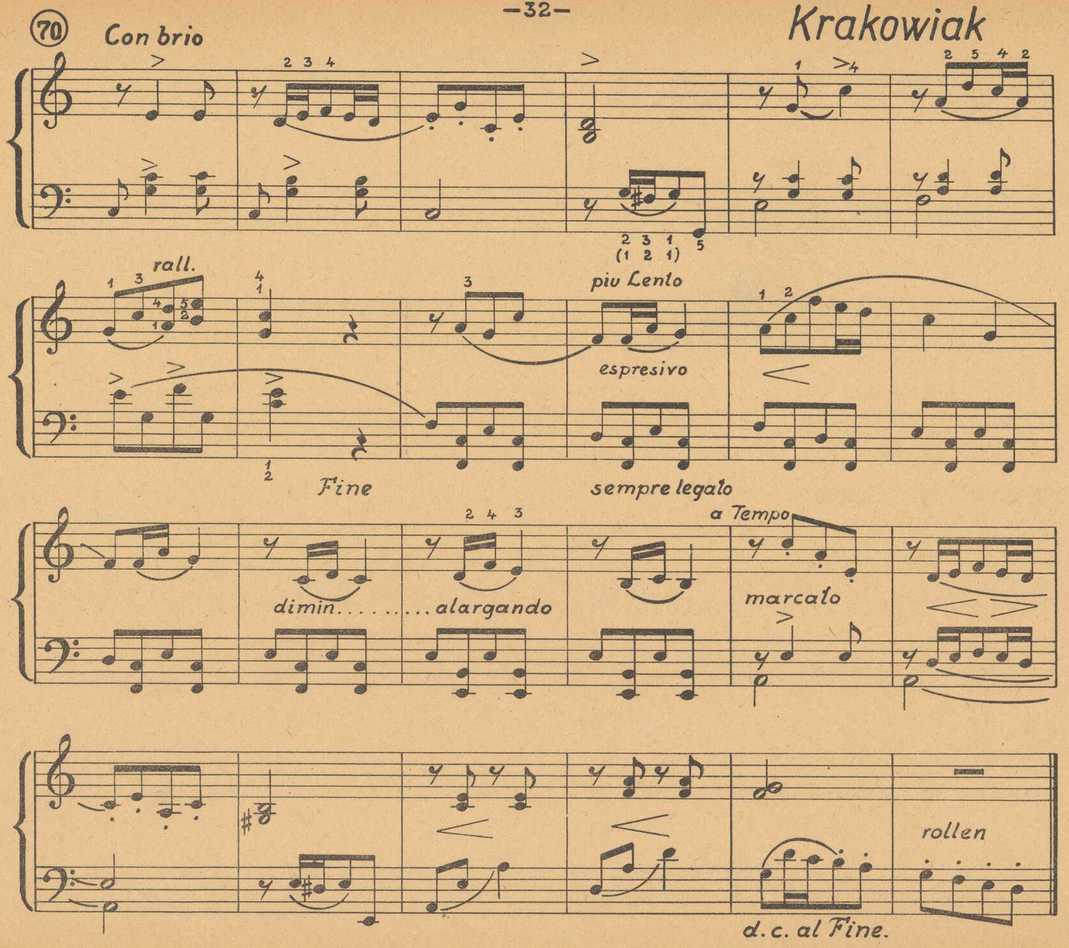

Transponować do innych tonacji.

Uwagi:

Krakowiak daje nauczycielowi okazję omówienia pojęcia modulacji. Nowość: synkopa, zaraz w pierwszym takcie. Przejść III przewrót akordu dominantseptymowego według podanego wzoru na 27 stronie.
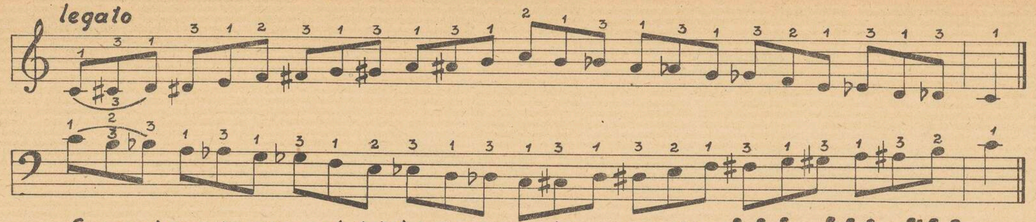
Notatki nauczyciela:

Krakowiak

Ćwiczenia: gama chromatyczna

legato
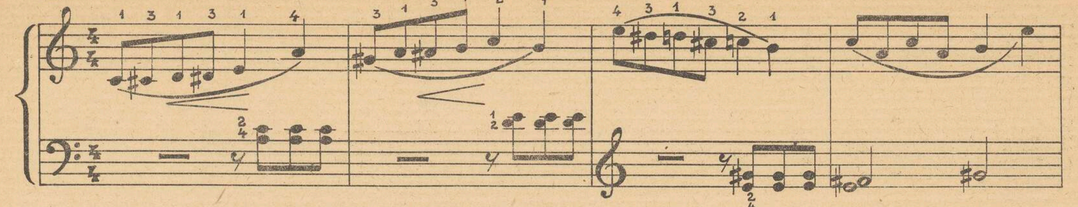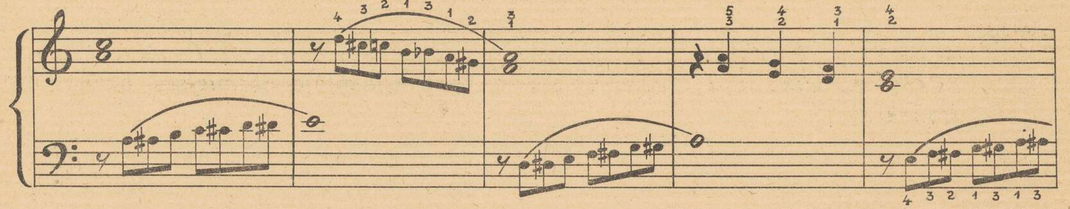

Samę chromatyczną grać triolami, następnie w rytmach:

Uwagi: Przed numerem 71 należy uczniowi objaśnić sposób użycia znaków chromatycznych i zamianę enharmoniczną.-
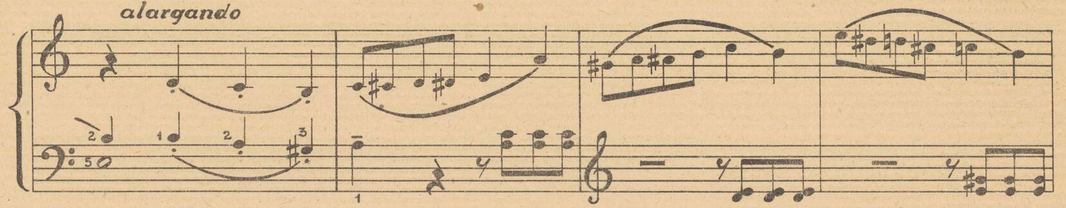
Notatki nauczyciela:
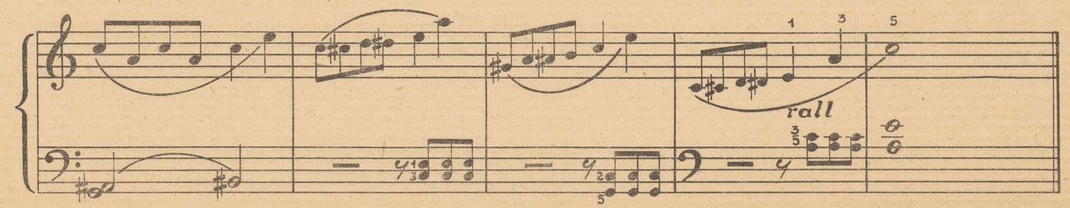
71 Moderato

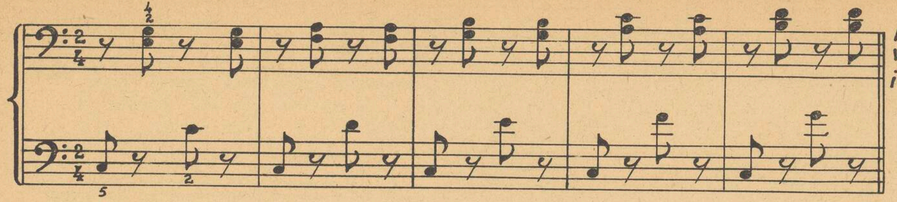

alargando

Ćwiczenia:

nie zmieniając wzoru grać tam i z powrotem.
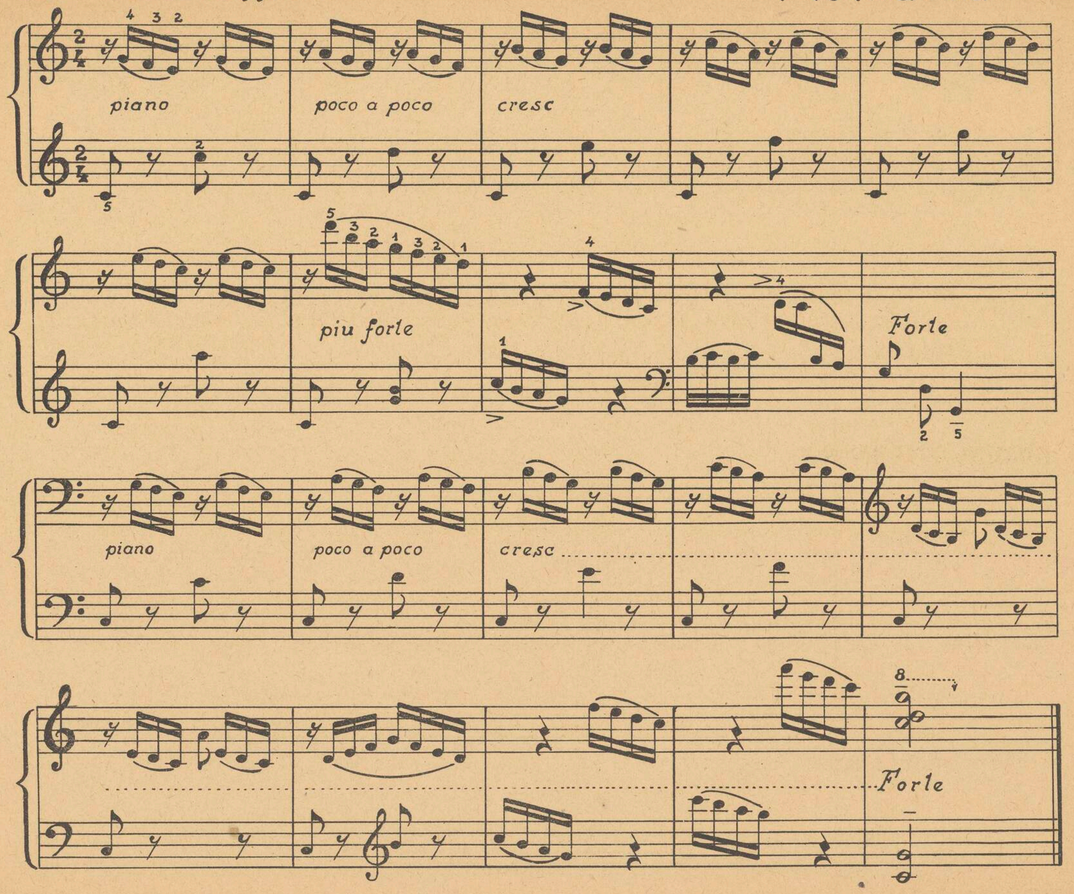
Uwagi:

W Nr. 72 przerzuty lewej ręki wymagają specjalnego ćwiczenia. Powtarzać każdy takt po kilka razy, trzymając prawą rękę spokojnie na miejscu podanej figurki.
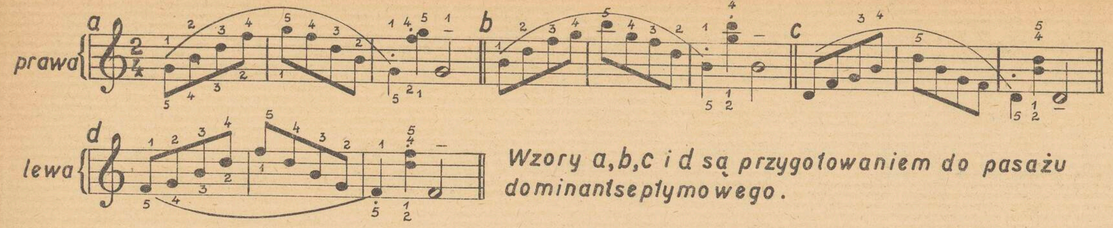
Notatki nauczyciela:

72 Vivace leggiero

Plotkarka

Ćwiczenia:

Wzory a,b,c i d są przygotowaniem do pasażu dominantseptymowego.

Uwagi:
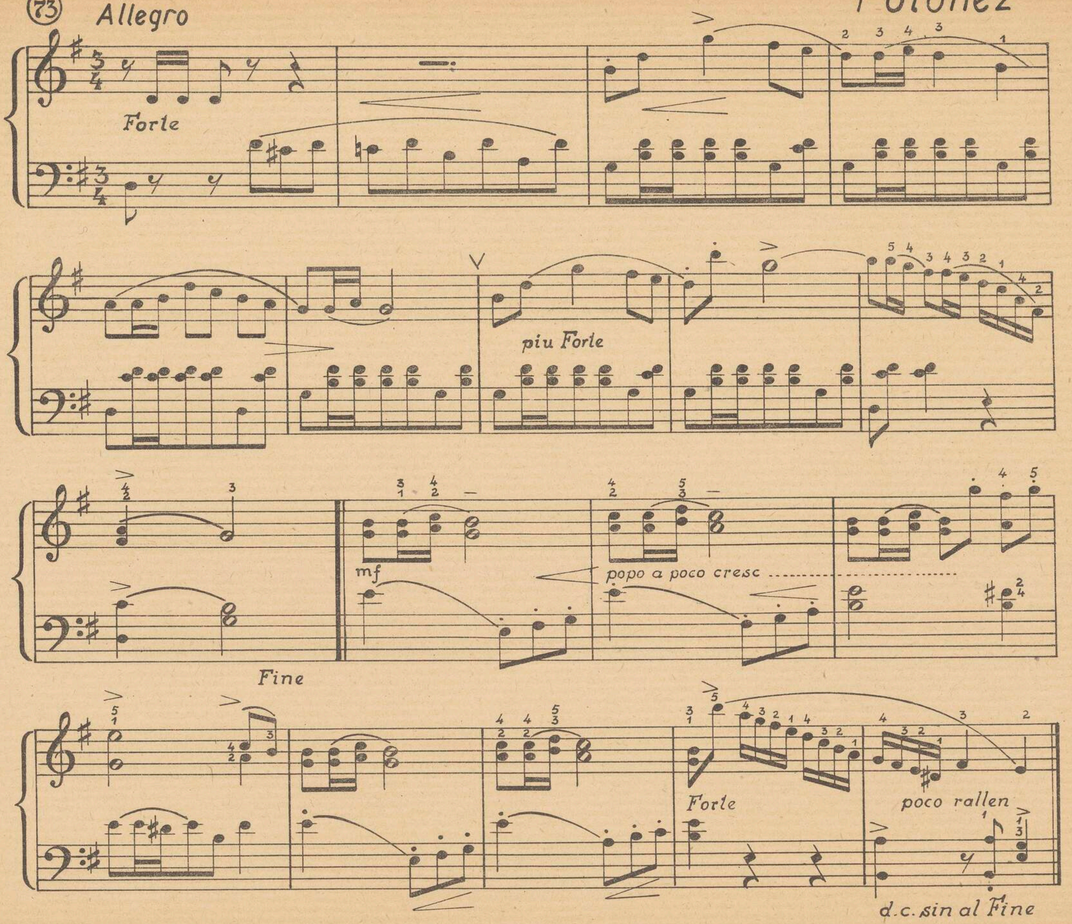
W Polonezie zwrócić uwagę uczniowi na charakterystyczny rytm akompaniamentu.

Znów repetycja na tercjach lewej ręki!

Notatki nauczyciela:

Polonez
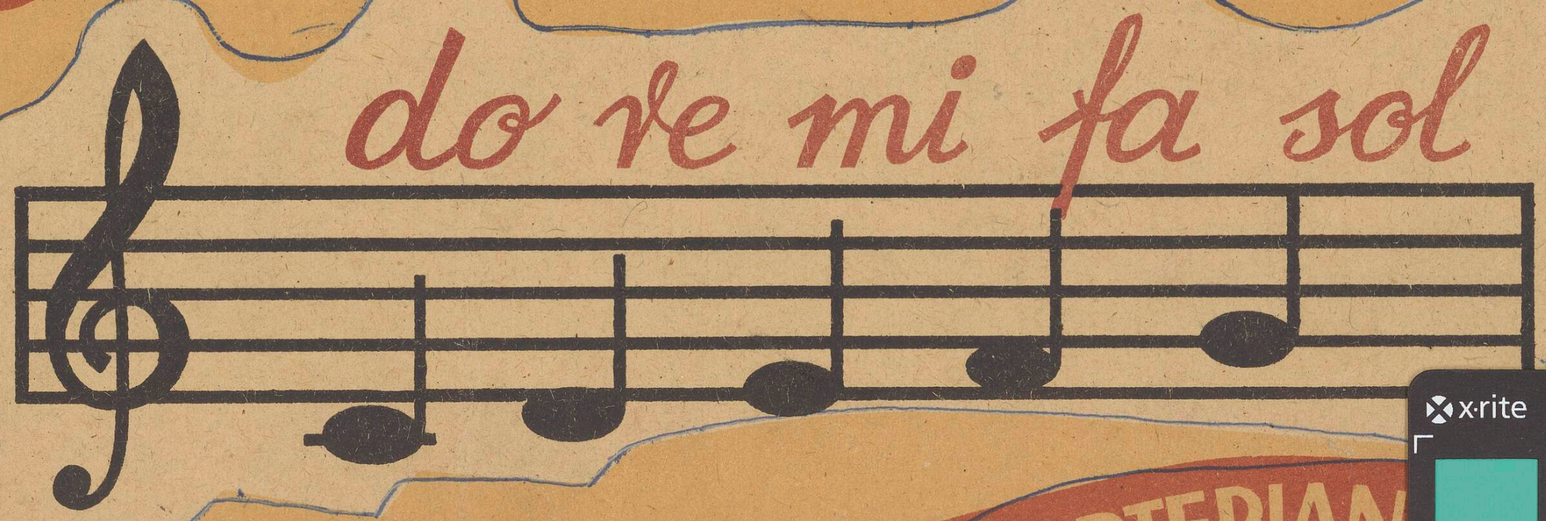
(73) Allegro

CZY
TEL
NiK

WŁADYSŁAWA MARKIEWICZÓWNA

do re mi fa sol

POCZĄTKI NAUKI GRY NA FORTEPIANIE

SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA „CZYTELNIK"

Skład Nut
Spółdzielni Wydawniczej
„Czytelnik"
Łódź, Piotrkowska 147 tel 128,05